

КОРДОН

лінія безпеки

№2²⁰¹⁶

на межі
НАДОВГО
стор. 18

кеш
СІРІ ТРАНШІ
стор. 15

обрані
**НЕВИДИМИЙ
БАТАЛЬЙОН**
стор. 38

долі людські
**НА СЬОМОМУ
НЕБІ**
стор. 48

компетентно
**КЕРОВАНИЙ
ХАОС**
стор. 52

меню
**ОСОБЛИВИЙ
РАЦІОН**
стор. 22

//// ЕРА «МРАП» ////

НЕЗЛАМНИЙ-ІІ

стор. 32

фото Руслана ЧЕРНОКА

КОРДОН

Центральний друкований орган
Державної прикордонної служби України
№2 (108) 2016

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:
Микола ЗОРИК
E-mail: nigo@ukr.net

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА:
Дмитро СЛИВНИЙ
E-mail: sd-media@ukr.net

**РЕДАКЦІЯ ВИСЛОВЛЮЄ
ВДЯЧНІСТЬ ЗА ДОПОМОГУ
У ПІДГОТОВЦІ НОМЕРА:**

Руслану ГРЕХУ
Олегу КАПЛУНУ
Андрію КУЧЕРУКУ
Антоніні ПТИЦІ
Олегу СЛОБОДЯНУ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:
Тетяна ФІЛІПЕНКО
Наталія УСТЬЯНЦЕВА

ЛІТЕРАТУРНИЙ РЕДАКТОР:
Леся МЕДВЕДЕНКО

ДОДРУКОВА ПІДГОТОВКА:
ПП «Видавництво «Фенікс»

ХУДОЖНЄ ОФОРМЛЕННЯ:
Людмила ДЬОМІНА

Адреса редакції: 02099
м. Київ, вул. Ялтинська, 11
Тел./факс: (044) 566-43-30
E-mail: kordon@pvu.gov.ua

В журналі розміщені
ФОТОГРАФІЇ:
Сергія ГУДАКА
Миколи ЛАЗАРЕНКА
Михайла МАРКІВА
Валерія ОЛІЙНИКА
Михайла ПАЛІНЧАКА
Дмитра СЛИВНОГО
Руслана ЧЕРНОКА

Виготовлено: ПП «Видавництво «Фенікс»
03680, м. Київ, вул. шутова, 13-Б.
Тел.: 501-93-01

Наклад: 3504 примірники.
Підписано до друку: 31.03.2016

Свідоцтво про реєстрацію:
КВ№8070 від 28.10.2003.

Рукописи матеріалів, що не замовлялися
редакцією, не редагуються
та не повертаються. Думки авторів
публікацій журналу не завжди
збігаються з позицією редакції.
Відповідальність за достовірність
фактів, власних імен та інших
відомостей несуть автори публікацій.
Деякі з фотографій не є прямими
ілюстраціями до текстів. При
використанні матеріалів посилання
на журнал «Кордон» обов'язкове.

Підписний індекс: 48736

© «Кордон», 2016

Фото на обкладинці Валерія ОЛІЙНИКА

32

5

4 вектор

ЗА КРОК ДО БЕЗВІЗОВОГО
РЕЖИМУ

5 офіційно

РЕФОРМИ І ЗАГРОЗИ

6 подія

24-Й ДОСТРОКОВИЙ

8 актуально

ОСЕРЕДОК ПІДТРИМКИ

10 пам'ять

ІМЕНЕМ ГЕРОЯ

12 схема

«БІЛА ДАМА» З DUTY FREE

15 кеш

СІРІ ТРАНШІ

18 на межі

НАДОВГО

22 меню

ОСОБЛИВИЙ РАЦІОН

32 тест

НЕЗЛАМНИЙ-II

38 обрані

НЕВИДИМНИЙ БАТАЛЬЙОН

46 точка зору

КАПІТАН «ВУСАТИЙ»

48 долі людські

НА СЬОМОМУ НЕБІ

52 компетентно

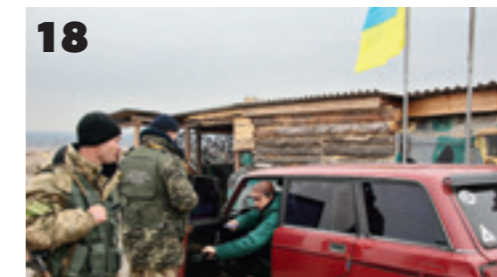
КЕРОВАНИЙ ХАОС

56 наш гість

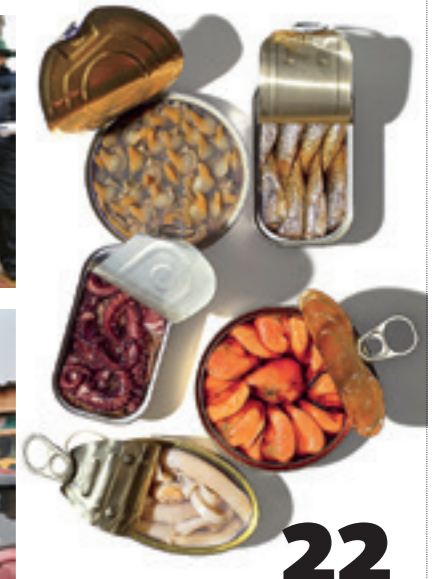
ДЗІДЗЬО: ЗБУВАЄТЬСЯ ВСЬО...

8

18

22

38

56

ЗА КРОК

ДО БЕЗВІЗОВОГО РЕЖИМУ

Президент України Петро Порошенко під час зустрічі у Брюсселі з Президентом Європейської Комісії Жан-Клодом Юнкером і Президентом Європейської Ради Дональдом Туском обговорив хід реформ в Україні та готовність країни до лібералізації візового режиму з боку ЄС.

За підсумками зустрічі, Президент подякував Єврокомісії за рішення внести законодавчі ініціативи щодо запровадження безвізового режиму ЄС для українців.

Глава держави поінформував про конкретні результати у боротьбі з корупцією та реформуванні правосуддя – ухвалення важливого законодавства про електронні декларації, повернення активів, спеціальну конфіскацію, а також запобігання корупції. «Все це є необхідним для запровадження безвізового режиму між Україною та ЄС» – наголосив Петро Порошенко під час заяви для преси після зустрічі. Він також звернув увагу на позитивні результати запровадження зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Зокрема, в січні-лютому 2016 року збільшився товарообіг продуктів харчування, засобів виробництва та обладнання, транспортних засобів і запасних частин, товарів народного споживання. «Ми працюємо над повною імплементацією Угоди про асоціацію, зобов'язан перед МВФ та в рамках Мінських домовленостей» – підкреслив Петро Порошенко.

Президент Європейської Ради Дональд Туск наголосив, що розуміє, з якими труднощами стикається Президент Порошенко на цьому відрізку часу, а також підкреслив, що Україною були зроблені необхідні кроки на шляху лібералізації візового режиму.

Президент повідомив про заплановане на 19 травня проведення саміту «Україна-ЄС».

У свою чергу, Президент Європейської Ради Дональд Туск наголосив, що розуміє, з якими труднощами стикається Президент Порошенко і Україна на цьому відрізку часу. «Ми бачимо, що Україна продовжує йти шляхом реформ – запровадила цілу низку

заходів, що ведуть до успішного завершення цих реформ» – наголосив Президент ЄР.

Дональд Туск підкреслив, що Україною були зроблені необхідні кроки на шляху лібералізації візового режиму. «3 грудня Україна зробила основні кроки, щоб відповідати всім ключовим вимогам, які дозволять зробити останній крок і отримати

позитивний результат в цьому процесі» – сказав Дональд Туск.

Президент Європейської Комісії Жан-Клод Юнкер зазначив, що Єврокомісія погоджується з необхідністю поліпшити умови громадянам України для подорожей Європою та готова надати пропозиції щодо лібералізації візового режиму вже у квітні. К

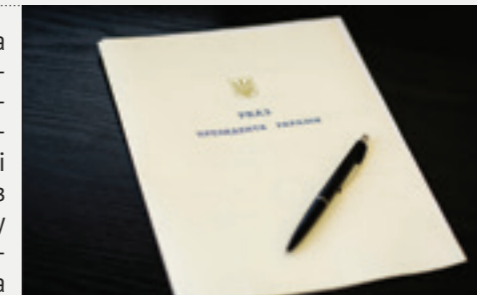
Рішення Ради національної безпеки і оборони «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України» від 4 березня введено в дію. Президент України Петро Порошенко підписав відповідний указ 14 березня.

РЕФОРМИ І ЗАГРОЗИ

Основною метою реформування та розвитку сектору безпеки і оборони визначено формування та підтримання спроможностей, що дасть змогу гарантовано забезпечити адекватне і гнучке реагування на весь спектр загроз національній безпеці України. При цьому принциповим є раціональне використання наявних у держави можливостей та ресурсів.

Згідно з документом, найбільш актуальними у середньостроковій перспективі залишатимуться, зокрема, загроза агресивних дій Росії, направлених на виснаження української економіки і підрив суспільно-політичної стабільності з метою знищення України і захоплення її території, застосування військової сили, а також технологій гібридної війни. Одним з небезпечних факторів залишається тимчасова окупація РФ території Криму та подальші дії щодо дестабілізації обстановки у Балто-Чорноморсько-Каспійському регіоні.

Крім того, загрозами для України є розвідувально-підривна і диверсійна діяльність Росії та інших держав, а також дії, спрямовані на розпалювання міжетнічної, міжконфесійної, соціальної ворожнечі й ненависті, сепаратизму і тероризму, створення і всебічна підтримка маріонеткових квазідержавних утворень на тимчасово окупованій території частини Донецької та Луганської областей. Потенційну небезпеку для нашої країни становить нарощування РФ військових угруповань поблизу державного кордону України та на тимчасово окупованій українській території, у тому числі розміщення на півострові Крим тактичної ядерної зброї. Постійну загрозу становить діяльність на території України екстремістських злочинних озброєних угру-

сучасних європейських та євроатлантичних підходів. Також передбачається створення національної системи кібербезпеки. Важливим напрямом роботи є професіоналізація сил оборони та створення необхідного військового резерву, а також зміцнення взаємодії з партнерськими спецслужбами держав – членів

Згідно з документом, найбільш актуальними залишатимуться загроза агресивних дій Росії, направлених на виснаження української економіки і підрив суспільно-політичної стабільності в Україні, застосування військової сили, а також технологій гібридної війни.

повань, спрямована на дестабілізацію внутрішньої соціально-політичної ситуації в Україні: порушення функціонування органів державної влади, місцевого самоврядування та блокування важливих об'єктів промисловості й інфраструктури. Крім того, безпековим викликом є можливе використання території України для ведення бойових дій у разі виникнення воєнного конфлікту між державами – членами НАТО і Російською Федерацією.

Реформування сектору безпеки та оборони передбачає реалізацію комплексу завдань, які полягають, зокрема, у запровадженні принципів і стандартів, прийнятих у державах – членах ЄС та НАТО. Реформи вимагають дотримання принципів верховенства права, патріотизму, компетентності та департизації; підвищення рівня координації та взаємодії. Важливим чинником процесу змін є запровадження ефективної уніфікованої системи планування та управління ресурсами з використанням

НАТО, зокрема вжиття конкретних заходів взаємної довіри.

РНБО доручила Кабінету Міністрів забезпечити розробку та внесення законопроектів, спрямованих на реалізацію положень вказаної Концепції.

Утримісячний термін Уряд, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки та Управління державної охорони мають розробити з урахуванням положень Концепції програмні та концептуальні документи щодо розвитку складових сектору безпеки і оборони, а у двомісячний строк Міністерство оборони повинне доопрацювати Стратегічний оборонний бюлетень України та внести його на розгляд РНБО.

Цим документом визнається таким, що втратив чинність, Указ Президента від 29 грудня 2012 року № 772 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2012 року «Про Концепцію реформування і розвитку Збройних Сил України на період до 2017 року». К

24-Й

ДОСТРОКОВИЙ

У Національній академії Держприкордонслужби імені Богдана Хмельницького відбувся 24-й випуск офіцерів.

У БЕРЕЗНІ 2016-ГО АКАДЕМІЯ ДАЛА СЛУЖБИ 273 ВИПУСКНИКІВ, 44 З НИХ ЗАВЕРШИЛИ НАВЧАННЯ З ВІДЗНАКОЮ, А ІМЕНА ТРЬОХ ЗАНЕСЕНО НА ДОШКУ ПОШАНИ.

Прикордонна академія – один із найповажніших та найпопулярніших на Хмельниччині вишів. І не випадково більшість тих, хто обрав собі офіцерську кар'єру у зелених погонах, – мешканці навколишніх місць. Із року в рік свіжоспечених «академіків» проводжали на «велику службу» на початку літа на площі Незалежності, що в самому центрі міста. Щоб не лише причетні, а й громада могла долучитися до атмосфери неповторного свята, яке не псував навіть традиційний дощ. Понад десять тисяч професіоналів уже були направлені звідси боронити український кордон.

Здавалося, так буде завжди. Однак вже другий рік поспіль через буремні події в державі урочистості доводиться проводити в березні і на плацу навчального закладу. Утім на настрої молодих людей, які нарешті перегорнули вагому сторінку свого життя, ці обставини майже не позначилися. Відверта радість на обличчях молодих фахівців і численної «групи підтримки», попри усі складнощі, впевнено трималася на позначці «Щастя».

У березні 2016-го Академія дала Служби 273 випускників, 44 з них завершили навчання з відзнакою, а імена трьох занесено на дошку пошани.

Серед почесних гостей свята – представники органів місцевої влади та ветерани. Чекали цього року на заході й на Петра Порошенка. На жаль, не склалося: не відпустили державні справи. Тому позицію Президента озвучив Голова Служби.

Відкриваючи церемонію, генерал-полковник Віктор Назаренко почав із

сумного моменту, згадавши 67 колег, які полягли у зоні АТО. Семеро з них вийшли зі стін Нацакадемії.

«Все буде так, як і належить бути в європейській державі. Ця війна для України завершиться тільки тоді, коли нога останнього окупанта покине священну українську землю на Донбасі та в Криму. Проте для цього ми маємо бути сильними й непохитними у своїй вірі» – процитував Верховного Головнокомандувача Віктор Назаренко.

Наприкінці свого виступу керівник відомства подякував батькам за виховання справжніх патріотів України та побажав кожному лейтенанту стати генералом.

Вітав офіцерське поповнення Держприкордонслужби і заступник Глави Адміністрації Президента України Андрій Таранов. Він же вручив дипломи найуспішнішим та державні нагороди, яких удостоєно окремих захисників українських рубежів. Після вручення дипломів – найщиріші вітання від рідних та молодших товаришів, неофіційні, проте обов'язкові ритуали, пов'язані з прощанням з рідним навчальним закладом.

Вони здобули різні спеціальності, проте покликанням кожного є охорона та захист рубежів України. Після понад трьох років лекцій в аудиторіях та занять «у полі» їм хотілося якнайшвидше ступити на нову сходинку у службі. І хоча багато хто бажав опинитися там, де найгарячіше, ділянки, на яких проводиться АТО, у приписах поки що не значаться. Аби потрапити туди, потрібно ще багато чого навчитися. І скласти іспит на справжню зрілість далеко не в навчальних умовах.

Те, що на кордоні не буде легше, ніж під час навчання – знають усі випускники. Цьогорічні «товариші лейтенанти» встигли не лише двічі пройти Хрещатиком у парадному розрахунку, а й підсилити захист адмінмежі з Кримом. Ті ж, хто закінчив факультет підготовки керівних кадрів, прийшли «з військ» і поглотіть знання, що відбувається на держрубежі.

Як складеться подальша доля випускників-2016, передбачити неможливо. Однак як би там не було, саме проведені у Хмельницькому курсантські роки є тим фундаментом, на якому можна побудувати справдешне щастя – особисте та своєї країни. **К**

Костянтин КРИМСЬКИЙ

ОСЕРЕДОК ПІДТРИМКИ

На території військового містечка Окремої комендатури охорони і забезпечення в Києві розпочав роботу Головний центр кадрового супроводження, роботи з учасниками АТО та їхнього соціального захисту. Осередок координуватиме заходи з професійної реабілітації та соціальної адаптації прикордонників у масштабах всього відомства. Крім того, новостворений Центр надаватиме допомогу членам сімей правоохоронців, які загинули під час виконання службових завдань.

У заходах з нагоди його відкриття взяли участь Голова Держприкордонслужби України генерал-полковник Віктор Назаренко, народний депутат України, радник Президента України, учасник бойових дій в Афганістані Сергій Куніцин, голова Держслужби України у справах ветеранів війни та учасників АТО Артур Дерев'яноко та голова генеральної дирекції Міжнародної академії рейтингових технологій і соціології «Золота фортуна» Дмитро Акімов.

Церемонія відкриття розпочалася хвилиною мовчання – в пам'ять загиблих воїнів. Голова Держприкордонслужби Віктор Назаренко вручив державні та відомчі нагороди воїнам-прикордонникам.

– Приємно зазначити, що сьогодні з відкриттям цього сервісного центру ми логічно завершили створення системи захисту учасників бойових дій, – наголосив Віктор Назаренко.

До Центру може звернутися кожен військовослужбовець, який був у зоні АТО. Там вони зможуть отримати консультації та соціальний захист, між іншим, служба вже піклується про учасників бойових дій, зокрема, через регіональні осередки. Завдяки такій системі воїни-прикордонники будуть почуватися більш захищеними.

– Це дуже велика справа, – продовжує Голова ДПСУ. – Нещодавно мені закинули претензію, чому ми вже

практично ста відсоткам учасників АТО видали відповідні посвідчення. А особливо, чому видали посвідчення тим, хто перебував у зоні бойових дій один день. Сьогодні хочу відповісти на це запитання. Наш водій, єдиний серед полеглих цивільний працівник, загинув у перший день. Хіба він не учасник АТО? Право на турботу держави має кожен військовослужбовець, який хоча б секунду захищав свою Батьківщину та, не дай Боже, був поранений чи загинув. Практично третина особового складу відомства брала участь в обороні нашої державності під час антитерористичної операції. Це близько 15 тисяч осіб. На жаль, на сьогодні маємо 67 за-

гиблих, 409 поранених, 5 осіб, які вважаються зниклими безвісти. Коли ми змогли наприкінці 2014 року витягти з полону 100% наших військовослужбовців і вивести оперативним шляхом, віддати шану і честь загиблим, котрі перебували на території, яку ми сьогодні не контролюємо – наші волонтери сказали: прикордонники своїх не залишають. Це дуже висока оцінка нашої з вами спільної роботи, – підкреслив Віктор Назаренко.

Після урочистого відкриття посадовці ознайомилися з новоствореним Центром та його персоналом. К

Володимир ПАТОЛА

Право на турботу держави має кожен військовослужбовець, який хоча б секунду захищав свою Батьківщину. Віктор Назаренко

ІМЕНЕМ ГЕРОЯ

Торік в одному з номерів нашого журналу було опубліковано розповідь про родину Андрія Матвієнка, який під час виконання бойового завдання отримав важкі поранення, не сумісні з життям. Світлина його блакитноокої донечки Сашуні, яка стискає у руці батьківський орден «За мужність», облетіла соціальні мережі та ЗМІ. Ця нагорода стала символом пам'яті про її тата, який для неї, як і для багатьох вдячних українців, назавжди залишиться Героєм. Нещодавно у Кіровограді увічнили пам'ять загиблого прикордонника. Ціною власного життя він врятував 30 українських воїнів.

Кіровоградець Андрій Матвієнко, працівник банківської сфери, проходив службу в Донецькому прикордонному загоні, добровольцем поїхавши на схід захищати свою Батьківщину. Серед бойових побратимів він швидко знайшов однодумців і став душою компанії. У перші дні конфлікту йому неодноразово через волонтерські організації вдавалося організувати доставку в прикордонний підрозділ засобів захисту, яких тоді вкрай бракувало.

На початку серпня 2014 року група прикордонників, серед яких був і Андрій, отримала завдання зустріти колону, яка з боями проривалася від пункту пропуску «Довжанський». Вона перебувала під постійним обстрілом російських найманців. Серед українських військових на той час вже було чимало поранених. Під Савур-Могилою група Андрія надавала першу меддопомогу та відвозила постраждалих під Амвросіївку, звідки їх евакуювали на вертольотах. За бійцями їздили знов і знов, незважаючи на щільний артилерійський вогонь ворога. Повертаючись із завдання, автомобіль, у якому перебував Андрій, підірвався на радіокерованому фугасі. Важкопораненого прикордонника авіацією переправили до військово-польового госпіталю, але шансів врятувати чоловіка у медиків практично не було. Життя молодшого сержанта обірвалося 7 серпня 2014 року. Указом Президента України він нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Пам'ять про мужнього прикордонника шанують його побратими та рідні. «Вивіз і не виїхав... З ним було не страшно йти в наряд. Коли така людина поруч, є відчуття плеча. Він захищав інших, та не врятувався сам» – з журбою в серці розповів один з бойових товаришів загиблого бійця.

Нещодавно, завдяки зусиллям побратимів Андрія та регіонального представництва «Української спілки прикордонників», за підтримки Адміністрації Держприкордонслужби на честь відважного патріота перейменовано одну з вулиць міста. Тепер колишня вулиця Башкирська носить ім'я Андрія Матвієнка. А також на фасаді Кіровоградського інституту комерції, де раніше був Кіровоградський інститут регіонального управління та економіки, який Андрій закінчив з відзнакою, встановлено пам'ятну дошку.

НА ЧЕШЬ ГЕРОЯ АНДРІЯ МАТВІЄНКА, ЯКИЙ ЦІНОЮ ВЛАСНОГО ЖИТТЯ ВРЯТУВАВ 30 УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ, ПЕРЕЙМЕНОВАНО ОДНУ З ВУЛИЦЬ МІСТА. ТАКОЖ НА ФАСАДІ КІРОВОГРАДСЬКОГО ІНСТИТУТУ КОМЕРЦІЇ ВСТАНОВЛЕНО ПАМ'ЯТНУ ДОШКУ.

На мітинг-реквієм того лютого дня зібралися сотні людей, серед яких були рідні та близькі героя, друзі, бойові побратими, представники прикордонного відомства, силових і правоохоронних структур області, волонтери, викладачі та студенти, представники влади. У супроводі почесної варти та знаменної групи відкрили меморіальну дошку мама героя Тетяна Григорівна і перший заступник Голови Держприкордонслужби Василь Серватюк.

Зі словами вдячності за подвиг в ім'я України та щирим співчуттям Василь Серватюк звернувся під час заходу до найдорожчих для Андрія людей – дружини Ірини, донечки Олександри, мами, брата Володимира, усіх рідних та близьких: «Війна, розв'язана російським агресором на нашій землі, принесла біль від втрат тисячам українських сімей. Але, Андрій, як і інші 66 полеглих прикордонників, віддав своє життя недаремно. Вони загинули заради миру і спокою на нашій землі, за незалежність і територіальну цілісність України. Вулиця, перейменована на честь прикордонника Андрія Матвієнка, має стати символом нескореності та вірності Батьківщині – для тих, хто живе нині і всіх прийдешніх поколінь».

Образ Андрія Матвієнка на меморіальній дошці, вулиця, названа його іменем, нагадуватимуть про мужність та героїзм патріота, серце якого зупинилось на війні за народ України. **к**

Людмила ДЬОМІНА

«БІЛА ДАМА»

З DUTY FREE

Масштаби та обсяг вживання наркотиків, що знаходяться у незаконному обігу, безпосередньо залежать від незаконної торгівлі ними по всьому світу. Наркоторгівля – це сфера, що працює за своїми кримінальними правилами. Фактор ризику для осіб, які займаються незаконним обігом наркотиків – шалений, однак... він компенсується надвисоким прибутком. Геополітичне розташування України робить її зручною для транзиту контрабанди наркотичних засобів з країн близького і далекого зарубіжжя. Протягом останніх трьох років в країні відслідковується система транспортування наркотиків організованими злочинними групами зі стійкими міжнародними зв'язками. А щодо асортименту «товару», то тут спостерігається перехід від об'ємних (макова солома) до менш «важких», проте найнебезпечніших наркотиків, таких як кокаїн.

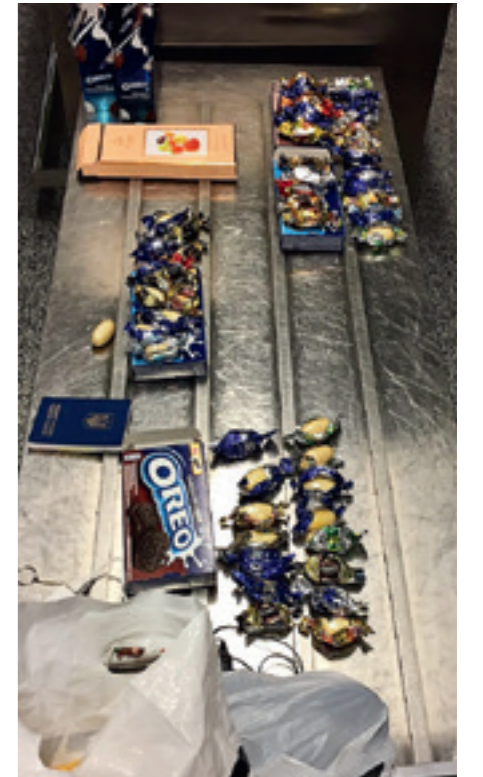
ДОВІДКА

Кокс, кокос, сніг, цукерка, ніс, пил, біла дама, гудок, перший, удар – сленгові назви кокаїну. Він є стимулятором нервової системи. Використовують здебільшого назальним шляхом. Можливі ефекти включають емоційне піднесення, ейфорію, приплив енергії, посилення розумової активності, зниження потреби у сні, зменшення апетиту, збільшення фізичної витривалості. Негайні побічні ефекти кокаїну: сильна депресія, нервозність, відсутність нормального сну та апетиту, прискорене серцебиття, м'язові спазми і судоми, гнів, ворожість, неспокій, інколи параноїдальний стан. Довгострокові побічні ефекти: дратівливість, перепади настрою, неспокійний стан, слухові галюцинації, спонукає людину до злочину, вбивства і навіть самогубства.

Розробка каналів та встановлення причетних осіб вимагає місяців копіткої праці оперативних підрозділів, щоправда і результати заслуговують на повагу. Так, днями співробітники Державної прикордонної служби України спільно з Департаментом протидії наркозлочинності Національної поліції України та представниками СБУ затримали замовника та організаторів перевезення кокаїну з Латинської Америки до України і країн Центральної та Східної Азії.

Один зі злочинців потрапив у поле зору прикордонників ще усередині минулого року. Українець відбував покарання в СІЗО за ст. 305 ККУ «Контрабанда наркотиків». Та навіть це не завадило йому вступити у змову зі своїм співкамерником і організувати канал транспортування наркотиків з Болівії. До справи залучили подругу одного з них, яка шукала наркокур'єрів серед громадян України.

Разом з тим, наркодилери вигадали і нову схему наркотрафіку за допомогою цукерок. Аби уникнути перевірок в аеропортах, деякі

кур'єри просто ковтали капсули з кокаїном, а після проходження митного контролю прямували до магазинів безмитної торгівлі Duty Free, в яких і купували цукерки для майбутнього репакування білого порошку. За одну таку поїздку їм платили 5 тисяч доларів.

Наркотики з Болівії доставлялися до ОАЕ, Таїланду, Вірменії та інших країн Центральної та Східної Азії. На цей момент встановлено 13 осіб – громадян України, які перевозили наркотики в рамках діяльності цієї злочинної групи. До слова, у більшості випадків вони не знали, що саме за передачу їх попросили забрати, проте, згодки, звичайно, були.

У ході подальшого вивчення схеми прикордонникам стало відомо про одного з наркокур'єрів – громадянку України, яка отримала вказівку 18 вересня минулого року транзитом через Бразилію доставити «посилку» до Таїланду. (Транзитна країна на шляху коксу до Китаю, Гонконгу й Австралії. Ринок білого порошку тут контролюють африканські,

американські та китайські наркоторговці). У Таїланді за перевезення наркотиків передбачена смертна кара, тому наші правоохоронці прийняли рішення дати «останній шанс» нашій співвітчизниці і повідомили про поставку наркотиків правоохоронців з Бразилії. Її затримали після прильоту з 2 кг 900 г кокаїну.

Ще про одну партію 23 вересня минулого року українські «зелені кашкети» попередили колег з Туреччини. У результаті, в аеропорту Стамбула був затриманий громадянин України, який перевозив у шлунку понад кілограм наркотиків.

Ці затримання змусили організаторів тимчасово призупинити свою діяльність, аби внести корективи у схему транспортування. Вони відновили канал лише за півтора місяця, направили 10 листопада минулого року чергову партію наркотиків вагою 3 кг до Вірменії. Проте зловмисники вже були під постійним контролем оперативних підрозділів Держприкордонслужби, тож і цього наркокур'єра вдалося затримати.

До речі, в діях наркодилерів вбачаються й ознаки злочину, передбаченого ст. 149 ККУ «Торгівля людьми», адже вони вербували кур'єрами громадян України без інформування їх про характер послуг, які доведеться виконувати.

На початку 2016 року організатори відійшли від традиційної схеми з кур'єрами і вирішили викрасти партію наркотиків, реалізуючи її самостійно. Для цього один із організаторів знайшов замовника в Україні і 13 лютого до Одеси прибув із першою партією чистого кокаїну вагою 4,7 кг. Наркотичний засіб призначався для Азійського ринку і затриманий мав слідувати до Таїланду (м. Бангкок).

НЕЗАКОННИЙ ОБІГ НАРКОТИКІВ РУЙНУЄ ЕКОНОМІКУ, СОЦІАЛЬНУ СФЕРУ, ПІДВИЩУЄ РІВЕНЬ ЗЛОЧИННОСТІ, ВРАЖАЄ СВОЇМ НЕГАТИВНИМ ВПЛИВОМ МОЛОДЬ, ПРОВОКУЄ КОНФЛІКТИ.

Аби не злякати інших перевізників, які вже вирушили до місця призначення, правоохоронці ДПСУ зробили інформаційний викид про нібито випадкове виявлення злочинця завдяки роботі службового собаки. Обман заради доброї справи подіяв, і наркоділки не передбачили повного провалу власної системи.

Наступна партія кокаїну вагою 2,6 кг прибула до аеропорту «Бориспіль», 29 лютого в особистому багажі одного з громадян України. На цьому етапі операції до її реалізації вже підключилися співробітники СБУ та МВС. Правоохоронці діяли злагоджено та професійно. Вони дали можливість кур'єру доставити цю партію до місця призначення – в Одесу. Там під час передачі наркотиків, були затримані і організатори каналу, і замовник, котрий вербував кур'єрів.

Третя партія товару прибула до Києва вже 1 березня. Жінка везла 3,2 кг кокаїну за тією ж схемою, у цукерках із Duty Free.

Загальні результати операції більш ніж переконливі – затримано чотирьох наших співвітчизників – членів міжнародної злочинної організації. Недопущено ввезення в Україну 11,5 кг кокаїну вартістю понад два мільйони доларів США.

У різний час в Бразилії, Туреччині та Вірменії вилучено ще 7 кг наркотиків. Відомо про, щонайменше, ще трьох наркокур'єрів зі складу цієї злочинної групи, яких було затримано без участі ДПСУ, а саме: громадян України у Бразилії із 1 кг 300 г наркотиків, в Індії – з 1 кг 200 г та Малазії – із 2 кг 100 г кокаїну.

Організаторам каналів контрабанди згідно зі ст. 305 ККУ загрожує термін ув'язнення до 12 років.

Незаконний обіг наркотиків руйнує економіку, соціальну сферу, підвищує рівень злочинності, вражає своїм негативним впливом молодь, провокує конфлікти. Його можна розглядати як загрозу національній безпеці України. Зважаючи на те, що розширення транзиту неминуче призводить до формування ринків збуту, протидія цьому явищу є ефективним способом попередження наркотизації населення нашої держави.

Держприкордонслужба продовжує низку оперативних заходів щодо протидії транскордонній злочинності. **К**

Підготували
Наталія УСТЬЯНЦЕВА, Людмила ДЬОМІНА

СІРІ ТРАНШІ

Статистика останнього часу свідчить про збільшення випадків шахрайства з коштами на кордоні. Прикордонники все частіше виявляють готівку та банківські картки, що перевозять на непідконтрольну Україні територію як через встановлені пункти в'їзду-виїзду, так і безпосередньо через лінію зіткнення. Деякі затримані з великими сумами грошей або банківськими картками на лінії розмежування не можуть пояснити їх походження. Інші твердять, що гроші призначаються для пенсіонерів, але суми знятих коштів та залишки на карткових рахунках дають підстави сумніватися у правдивості цих слів. А хтось розповідає про власні заощадження за багато років. Так чи інакше, але згадана оборудка – данина часу.

На жаль, прикордонники на КПВВ фізично не в змозі проводити поглиблений огляд кожного авто у колосальному потоці, тому знахідки мають більше точковий характер. Можна лишень уявити реальні масштаби перевезення готівки.

Банківська блокада непідконтрольної українській владі території триває вже другий рік. Донбас залишили вітчизняні банки, але й російські там не можуть працювати легально. Переказати безготівково і перевести гроші в готівку в захоплених містах проблематично. Однак найпростіші банківські операції у невизнаних «республіках» все-таки здійснюються. Така ситуація породила цілий бізнесовий напрям – переведення грошей з банківських карт у готівку. Оголошення з пропозиціями таких послуг часто зустрічаються по населених пунктах самопроголошених республік. Виник навіть новий прошарок «бізнесменів», які живуть з відсотків за переведення в готівку. З картки українського банку така процедура проводиться

СБУ ПОВІДОМИЛА, ЩО ПРАКТИЧНО ПОЛОВИНА ЗАРЕЄСТРОВАНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ – ФІКТИВНІ. ЙДЕТЬСЯ ПРО 500 – 900 ТИС. ОСІБ, ЯКІ НІКУДИ НЕ ПЕРЕСЕЛИЛИСЬ, А ПРОЖИВАЮТЬ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ.

ДОВІДКА

Кокаїн є другим, після опіатів, «проблемним наркотиком» (наркотичною речовиною, зловживання якою є значною соціально-економічною проблемою). Білий порошок виробляється з листя кокаїнового куща (Кока). Проміжною сировиною виступає паста коки, в якій, крім домішок, може міститися від 40 до 90% кокаїну. Світовий обіг зосереджений здебільшого в Західній півкулі, практично весь кокаїн виробляється в трьох країнах: Колумбії, Перу і Болівії. Постачання здійснюється через розгалужену транзитну мережу, що охоплює країни басейну Карибського моря, Південної Америки (Еквадор, Венесуела та Бразилія), а також Західної Африки. Додатково використовуються канали, що проходять через територію країн Східної Європи та Туреччини.

Незважаючи на те, що основні напрямки наркотранзиту залишаються відносно стабільними, конкретні маршрути доставки наркотиків змінюються з огляду на низку чинників правоохоронного, економічного, політичного та іншого характеру.

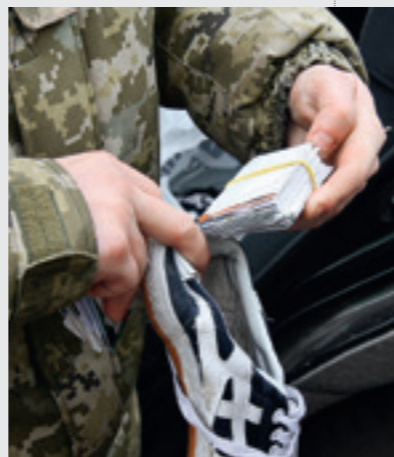
У системі світового наркотрафіку кокаїну наша країна відіграла здебільшого роль наркотранзитної зони, чому сприяє її географічне положення. Злочинні шляхи транспортування кокаїну пролягають територією практично всіх прилеглих до України держав. Ситуація ускладнюється розширенням сфер міжнародної наркомафії, яка використовує територію України не лише як транспортну артерію, а й як новий ринок збуту. Тому сьогодні протидія наркозлочинцям важлива як ніколи.

за грабiжницьким курсом та й частки загрожує залишити власника взагалі без коштів через iмовiрне шахрайство. Переказ здiйснюється через iнтернет-банкiнг на картку посередника, пiсля чого клiєнту видається необхідна сума в рублях. Дехто вважає за краще звернутися до мiняйл, якi завозять великi суми готiвки, переводячи кошти на карти компаньйонiв, котрi перебувають десь у безпечному мiсцi в Украiнi.

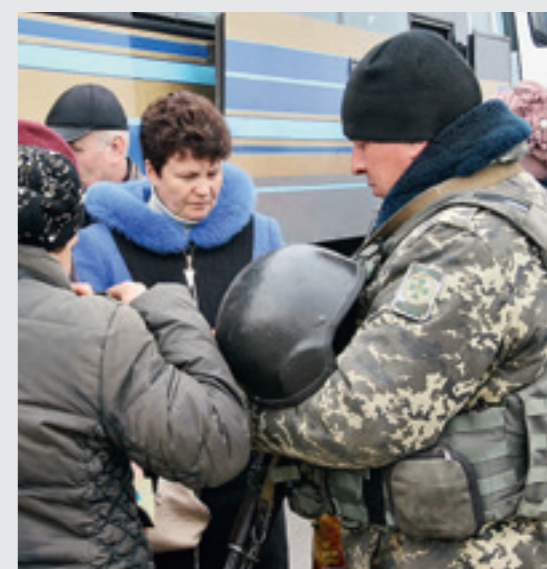
ЛОГIСТИЧНI ЦЕНТРИ

Аби полегшити людям фiнансовi операцiї, на украiнськiй сторонi функцiонують так званi пересувнi банкомати – броньованi КамАЗи з банкоматом усерединi. Цi машини курсують уздовж лiнii розмежування, але їхнє мiсце перебування украiнська сторона не вiдомляє жителям в цiлях безпеки. Таким чином, доцiльнiсть цього заходу вельми сумнiвна. Не вдалося виявилася й iдея створення логiстичних центрiв. Їх органiзували, щоб громадяни з окупованих територiй мали можливiсть придбати продукти i лiки за украiнськими цiнами, а також для зниження навантаження на КПВВ. Однак виявилось, що цей задум не можна цiлком втiлити у життя. Зменшити навантаження на КПВВ не вдалося, бо немає рiзницi, хоче людина вiдвiдати тiльки логiстичний центр чи iде далi. Однаково потрiбно протягом кiлькох годин вистояти загальну багатокiлометрову чергу, щоб спершу перетнути нульовий блокпост. Звiдти, аби потрапити до так званих duty-free, люди мають їхати автобусом до мiсця в полi, де розташовано щонайбiльше п'ять торговель-

них кiоскiв. Розширення ж послуг у логiстичних центрax сприяє скупченню людей, що створює умови для провокацiй терористiв. Тож вигiднiше дiставатися найближчих населених пунктiв на украiнськiй територiї – там i грошi знимають, i продукти купують.

До речi, у згаданих логiстичних центрax були встановленi банкомати Ощадбанку, де люди могли зняти грошi й щось на них купити. Проте часто правоохоронцi фiксували факти зняття готiвки однiєю особою з кiлькох карток, тому банкомати прибрали. Тепер кошти можна отримати тiльки в Ощадбанку в ручному режимi. Теоретично можна органiзувати спрощену процедуру пропуску на КПВВ тiльки до логiстичного центру, щоб i людям добро зробити, i пункти розвантажити. Однак багатьом охочим виїхати з так званих «ДНР» та «ЛНР» вочевидь потрiбно дiстатися туди, де вони не були б як на долонi у правоохоронцiв.

ПЕНСIЙНИЙ ТУРИЗМ

Вiдповiдно до украiнського законодавства соціальну допомогу для вимушених переселенцiв можуть отримувати тiльки тi громадяни, якi виїхали та зареєструвалися на територiї, пiдконтрольнiй украiнськiй владi.

Великi черги в пунктах пропуску на лiнii розмежування значною мiрою створюють так званi харчовi та пенсiйнi туристи. Вони виїжджають з самопроголошених республiк у пiдконтрольнi Украiнi мiста з метою придбання продуктiв та медикаментiв, якi у нас вдвiчi-втричi дешевшi, а також аби зняти пенсiї в банкоматах.

Пенсiйний туризм став масовим явищем, що iснує вже не один мiсяць. За вiдсутностi пенсiйної бази даних практично будь-який пенсiонер, що фактично проживає на територiї «ДНР-ЛНР», може отримувати двi пенсiї – украiнську i «республiканську». На окупованих територiях, де немає робочих мiсць i високi цiни, така ситуацiя влаштовує всiх. Додатковi грошi знижують соціальну напругу, оскiльки дозволяють пенсiонерам виживати, а працездатне населення налагодило на їхнiх пенсiях свiй бізнес. Спочатку органiзовано вивозили людей похилого вiку в прикордоннi райони, займали для них

ЗА ДАНИМИ СТРУКТУРНИХ ПiДРОЗДIЛIВ СОЦIАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАIНИ, СТАНОМ НА 29 ЛЮТОГО 2016 РОКУ НА ОБЛIК ВЗЯТО ПОНАД 1,7 МИЛЬЙОНА ПЕРЕСЕЛЕНЦIВ З ДОНБАСУ ТА КРИМУ. ЗА ГРОШОВОЮ ДОПОМОГОЮ ЗВЕРНУЛИСЯ МАЙЖЕ 750 ТИСЯЧ СIМЕЙ.

ЗА МИНУЛИЙ РIК ОСОБАМ, ЯКI ПРОЖИВАЛИ НА ТЕРИТОРIЯХ, НЕПiДКОНТРОЛЬНИХ УКРАIНСЬКIЙ ВЛАДI, ВИПЛАЧЕНО ПЕНСIЙ НА СУМУ 32,4 МЛРД ГРИВЕНЬ.

черги в управлiннях соцiального захисту, сприяли в оформленi документiв. Тепер допомагають переводити грошi в готiвку з банкiвських карток. Наприклад, збирає такий кур'єр кiлька десяткiв карток i виїжджає за лiнiю перетину, де i зiмає для своїх «клiєнтiв» певну суму. За послугу бере свiй вiдсоток. Послуги з оформлення украiнськiй пенсiї без виїзду на пiдконтрольну територiю, украiнського паспорта, пропуску та iнших документiв також надаються на окупованiй територiї.

За оцiнками правоохоронцiв 30-40 вiдсоткiв «переселенцiв» оформили соцiальнi виплати незаконно. Виявлено i схеми конвертацiї безготiвкових коштiв: грошi надходили з рахункiв пiдприємств на непiдконтрольнiй територiї, а потiм вивозились готiвкою на територiю «ЛНР» та «ДНР». Або кошти були перерахованi переселенцям з Донбасу, але до осiб, яким начебто призначалися, не надходили. З початку року вилучено готiвки в рiзній

валютi на загальну суму близько 35 мiльйонiв гривень. «Мiльярди гривень з бюджету Украiни осiдають у кишнях шахраiв» – нещодавно заявив мiнiстр соцiальної полiтики Украiни Павло Розенко.

ВИЗНАЧИТИ ДОСТЕМЕННIСТЬ

СБУ повiдомила, що практично полови-на зареєстрованих переселенцiв – фiктивнi. Йдеться про 500 – 900 тис. осiб, якi нiкуди не переселились, а проживають на окупованiй територiї.

Зважаючи на численнi факти перевезення готiвки на непiдконтрольну Украiнi територiю, правоохоронцi вдалися до комплексу перевiрочних заходiв у Донецькiй, Луганськiй, Запорiзькiй, Харкiвськiй та Днiпропетровськiй областях. Встановлено чисельнi факти здiйснення пенсiйних та соцiальних виплат на пiдставi неправдивих вiдомостей щодо проживання переселенцiв. Зафiксовано факти, коли за однiєю адресою у деяких мiстах «проживають» сотнi таких «переселенцiв». Тож представники СБУ спiльно з полiцією та прикордонниками на мiсцях формують списки перемiщених осiб, яких пiдозрюють у шахрайствi чи то у незаконному оформленнi соцiальних виплат для переселенцiв. Виплати тим, хто потрапив у цi списки, з початку року припинилися для перевiрки особи та законностi її статусу переселенця.

I хоча зараз вже створенi i почали працювати комiсії з перевiрки даних за участю представникiв соцiальної, мiграцiйної служб i

управлiнь працi, та все ж не unikнути складнощiв iз визначенням: хто ж є реальним переселенцем. Тим, хто пройшов перевiрку, виплати поновлюють. Нiхто не заважає людинi час вiд часу «перереєструватися». У маленьких населених пунктах з'ясувати, чи липовий переселенець легше, адже люди там знають одне одного, на вiдмiну вiд великих мiст.

Компетентнi фахiвцi стверджують, що юридичного пiдґрунтя для iснування таких спискiв немає. Разом з цим на сьогодні не iснує обме-

жень, якi забороняють пенсiонерам тимчасово проживати на територiї iнших держав i отримувати украiнську пенсiю.

Врегулювати питання щодо встановлення контролю за перемiщенням готiвки потрiбно так, щоб жодним чином не обмежувати прав громадян Украiни, змушених проживати на територiї, тимчасово окупованiй терористами. Як варіант, податкiвцi пропонують встановити обмеження на суму готiвки, яку дозволено провозити без пiдтвердження джерела її походження.

Здавалося б, проблему з готiвкою, яка йде потоком з Украiни, треба вирішувати якнайшвидше, а вiз i нинi там. Хоча минув уже рiк з набрання чинностi закону «Про дотримання прав та свобод внутрiшньо перемiщених осiб», а єдиний реєстр цих осiб досi вiдсутнiй. Така база даних суттєво могла б допомогти навести лад: передбачала б обмiн даними з мiграцiйною службою, мiстила б облiк потреб переселенцiв, дозволила б встановити чiткi правила пiдтвердження iнформацiї про те, що внутрiшньо перемiщена особа повернулася до покинутого мiсця постійного проживання або виїхала жити за кордон. **К**

Пiдготували ТЕТЯНА ФIЛIПЕНКО, ЛЮДМИЛА ДЬОМИНА, ФОТО РУСЛАНА ЧЕРНЮКА

НАДОВГО

КПВВ «Станиця Луганська» – як міст між двома світами. З одного боку – мирна Україна. З іншого – зруйнований Донбас. Позаду залишилися затишні села і метушливі міста, велелюдні кав'ярні і переповнені дитячі садочки. А перед нами за шлагбаумом – дорога на Луганськ, непідконтрольну територію. Саме тут у пункті пропуску найсильніше відчувається ця прірва, що розділила країну. Прикордонники стоять зі зброєю в руках поряд з бетонними плитами, часто навіть не прикриваючись ними, вже звикли, хоча знають: з протилежного боку за ними спостерігають ворожі снайпери. «Зелені кашкети» забезпечують тут видимий порядок, хоча люди, які прямують через КПВВ навряд чи це розуміють і вже точно не виказують ані тіні вдячності.

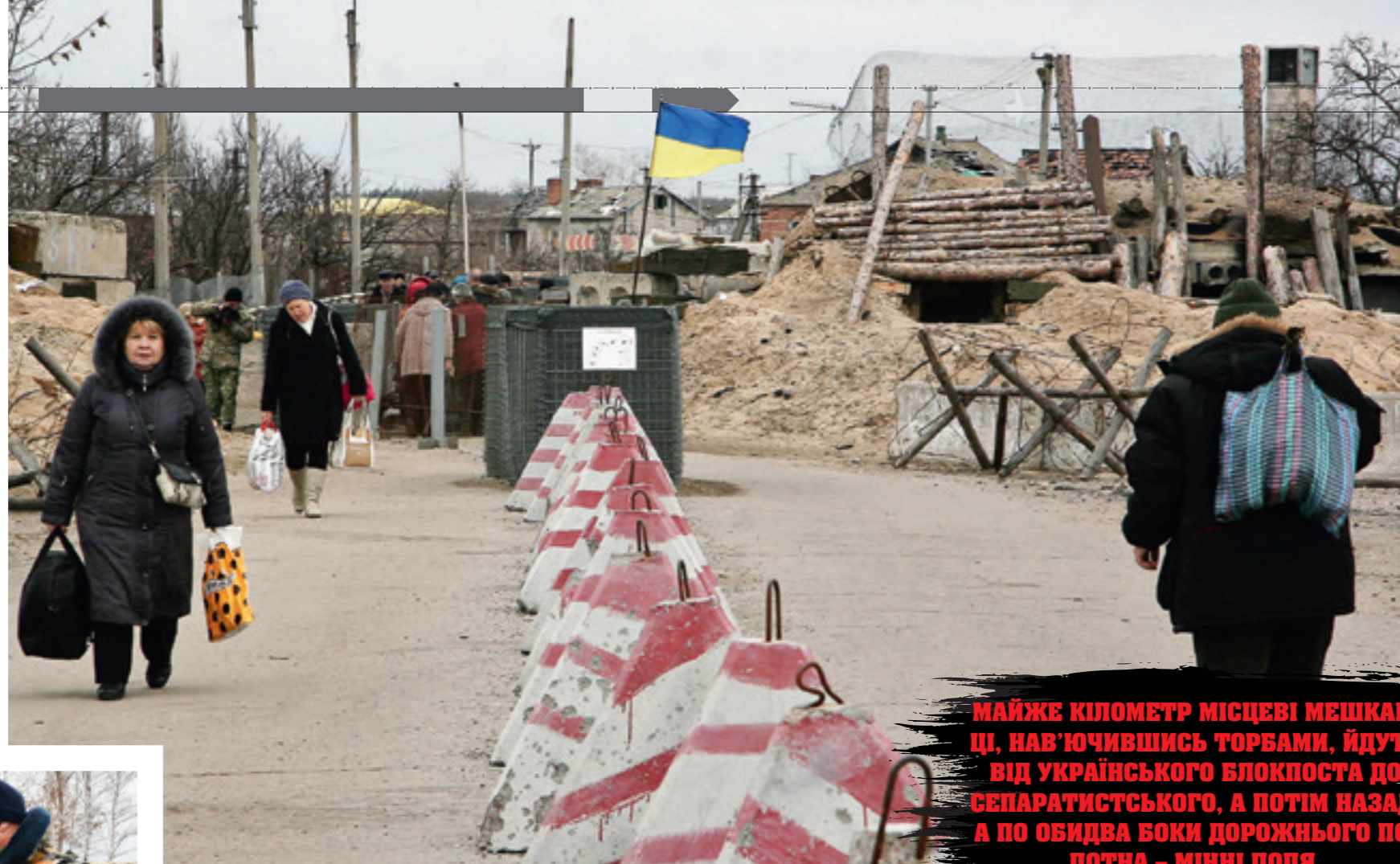
ТУТ, ДЕ ТЛІЄ ВІЙНА, ВРАЖАЄ СПОКІЙ ВІЙСЬКОВИХ, І ЇХНЯ ГОТОВНІСТЬ ДО БУДЬ-ЯКОГО РОЗВИТКУ ПОДІЙ.

Найсильніше вражають тут не руїни житлових будинків, де колись мешкали шахтарські родини, не поламані дитячі гойдалки, не пошматовані електромережі. А саме оця нескінченна черга людей з похиленими головами, молодих і старих, з дітьми і величезними сумками, колючими поглядами і холодною недовірою. Вони приречено стоять в очікуванні процедури перевірки, відчуваючи приниження, спочатку на одному пункті пропуску, потім на іншому. В їхніх очах читається гірота нерозуміння того, що відбувається. Це важко прийняти, адже пункт пропуску, по-суті, розташований посеред однієї країни. Вони чекають, щоб потрапити у сусіднє селище до родичів чи на роботу, або просто прямують на закупівлю продуктів, яких не вистачає на окупованій території, або вони коштують надто дорого. Майже кілометр місцеві мешканці, навючившись торбами, йдуть від українського блокпоста до сепаратистського, а потім назад. А по обидва боки дорожнього полотна – мінні поля. І відчуття небезпеки та подих смерті витає у повітрі. Це так звана сіра зона, що добре прострілюється. А вдалині на пагорбі – поруч з пам'ятником князю Ігорю з мечем у руці – блокпост російських найманців. Довкола майже нічого не вціліло і поки ти тут, на лінії розмежування, здається, що цей крихкий спокій от-от порушать постріли та вибухи снарядів і все почнеться знову.

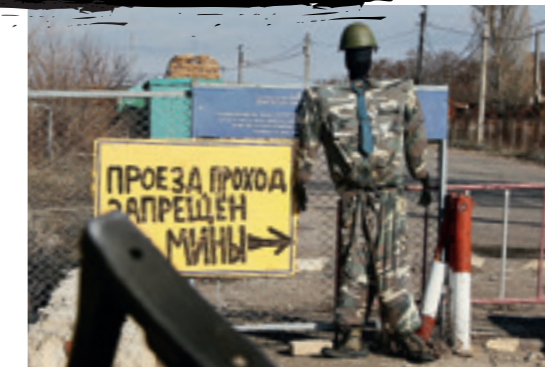
Боязко озираючись, місцеві звертають на стару дорогу в напрямку Луганська. Ідучи повз руїни колишніх помешкань, вони намагаються не дивитися на понівечений війною постамент жінки у червоному вбранні, що викликає гнітюче враження. Колись її образ з хлібом-сіллю символізував гостинність і щедрість цього краю, нині ж він навіює лише розпач і страх.

Однак людям властиво вірити, просто вірити, що все зміниться на краще. Тож подекуди на будинках з'являються полагоджені дахи, нові вікна та двері. Господарі повертаються до своїх помешкань та поволі наводять тут лад. Де-не-де бігають діти. Місцеві хлопчики завжди з цікавістю розглядають амуніцію прикордонників. І попри посічені кулями та осколками дорожні знаки, яскравий білборд біля КПВВ каже: «Станиця Луганська – це Україна!».

Рухаючись вздовж лінії розмежування, мимоволі ловиш себе на думці, що військові прийшли сюди надовго. Безліч фортифікаційних укріплень, різних траншей та окопів, вогневих точок у бетонних загородженнях... І всюди насторожені погляди людей в камуфляжі

МАЙЖЕ КІЛОМЕТР МІСЦЕВІ МЕШКАНЦІ, НАВ'ЮЧИВШИСЬ ТОРБАМИ, ЙДУТЬ ВІД УКРАЇНСЬКОГО БЛОКПОСТА ДО СЕПАРАТИСТСЬКОГО, А ПО ОБИДВА БОКИ ДОРОЖНЬОГО ПОЛОТНА – МІННІ ПОЛЯ.

з синьо-жовтими нашивками. Вони в будь-який момент готові відбити напад, адже щодня чують постріли і знають, що від протилежної сторони можна очікувати зухвалих диверсій.

Чим ближче до українсько-російського кордону, тим сильніша напруга. «Грозові ворота» – так назвали своє неспокійне місце дислокації прикордонники Красної Талівки. На висоті, з якої видно далеко за обрій, облаштували свої позиції «зелені кашкети» комендатури швидкого реагування. Звідси їм добре видно, як вдаліні за лісом будують укріплення росіяни. Зовсім поруч за річкою – вже територія Ростовської області, а це наш останній рубіж. Саме тут більше року тому стався запеклий бій прикордонників з диверсійно-розвідувальною групою, що прийшла з того боку. Досі на місці цього протистояння – зруйнований український пункт пропуску, а навпроти нього – цілий і неушкоджений – російський! Він хоч і виглядає залишеним, проте прикордонники до нього постійно придивляються. Зараз тут тихо і спокійно, та, вочевидь, ці висоти виглядають привабливо для ворожої сторони, підтверджують наші воїни, облаштовуючи тут оборонні споруди і не випускаючи зброю з рук.

Тут, де тліє війна, вражає спокій військових, і їхня готовність до будь-якого розвитку подій. Кожен із них знайшов своє місце у цьому протистоянні, боротьбі, яка зі всього відчувається триватиме на цій землі ще дуже довго. **К**

РУСЛАН ЧЕРНЮК,
ОЛЕКСАНДР ТИХОНОВ

ОСОБЛИВИЙ РАЦІОН

Тилове забезпечення і організація харчування залишається одним з головних пріоритетів життєдіяльності війська. Недаремно ще король Пруссії Фрідріх Вільгельм I казав: «Війна війною, а обід – за розкладом».

На початку проведення АТО проблеми з постачанням питної води та повноцінним харчуванням бійців вирішувалися переважно зусиллями волонтерів. Армія ще жила за Постановою КМУ № 426 «Про норми харчування військовослужбовців...», котра дублювала радянські правила 1956 року. Вочевидь, представлений в ній добовий набір продуктів недостатній для сучасного солдата. Сьогодні, після внесення змін у цю Постанову, відчувається поліпшення із продовольчим забезпеченням військовослужбовців, однак, як то кажуть, приводів для дискусії залишається вдосталь.

Задля висвітлення ситуації, ми зібрали інформацію про те, чим годують солдатів армій найвпливовіших держав світу, а також звернулися до посадових осіб Держприкордонслужби, які безпосередньо відповідають за цю «кухню» в прямому і переносному сенсі.

Майже десять років тому в солдатських їдальнях Збройних Сил України почали господарювати приватні фірми, що забезпечили повний спектр послуг – від закупівлі продуктів до видачі готових страв. Ця система зарекомендувала себе добре, особливо в пунктах постійної дислокації підрозділів. Окрім того, персонал окремих спеціалізованих фірм виїздив з бійцями на навчання та продовжував забезпечувати харчування у польових умовах. Це один з типів аутсорсингу – повне забезпечення.

Проте існує й інший тип організації харчування приватними фірмами. Його завдання – лише постачання продуктів. Тобто підприємці закуповують їх за визначеним переліком та доставляють у підрозділи, а приготуванням їжі займаються військові кухарі. В умовах часткової мобілізації та проведення антите-

ІЗРАЇЛЬ

Офіцери і солдати ізраїльської армії харчуються в різних їдальнях, проте їхній раціон зовсім не відрізняється. Тільки для льотчиків, моряків і підводників готують більш калорійну їжу. Не залишаються без уваги і вегетаріанці. Для них існує особливий раціон харчування, з рослинної їжі, багатої білком.

Безумовно, кухня Ізраїлю кошерна, усі трапези розділені на м'ясні та молочні. Зазвичай на сніданки подають омлет, йогурти, салати і каву. На обіди пропонуються м'ясні страви, а також вегетаріанське меню. З м'яса використовується яловичина і курка, до яких можна обрати різні гарніри. Дивує велика кількість різноманітних фруктових і овочевих соків.

По суботах в армійських їдальнях виставляються пляшки червоного вина. Ізраїльські військові кухарі вважаються одними з кращих у світі (вони регулярно перемагають на світових професійних турнірах). Однак в останні роки їхня кількість скорочується, а справу харчування військових передають приватним компаніям.

рористичної операції, коли кількість військових, які стали на продовольче забезпечення, зросла у рази, саме другий тип аутсорсингу вийшов на передній план.

У Держприкордонслужбі забезпечення продовольством здійснюється на власній матеріально-технічній базі (їдальні, склади, транспорт тощо) штатним персоналом, який діє в загальній системі відомства. Це зумовлено специфікою несення служби підрозділами охорони державного кордону, що працюють у відриві від органів управління і забезпечення, а рівень їхньої готовності до виконання завдань залежить від повного та своєчасного харчування особового складу.

У зоні АТО працюють військові кухарі та мобілізовані з відповідною підготовкою. Протягом 2014-2015 років відділом

З ДОВІДКИ «КОРДОНУ»

Експеримент з продовольчого забезпечення Збройних сил України розпочато 16 вересня 2015 року. Нині він проходить у двох військових частинах: Національній академії сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного (м. Львів) та Західній військово-морській базі (м. Одеса). Залучено дві стаціонарні їдальні та фрегат ВМСУ «Гетьман Сагайдачний». Основним завданням експерименту є створення нової системи продовольчого забезпечення ЗСУ, яка забезпечить широкий вибір продуктів і можливість їх заміни з урахуванням особливостей бойової підготовки та повсякденної діяльності, а також надасть можливість командирам оперативно приймати рішення щодо постачання продовольства, залежно від умов обстановки.

Солдати строкової служби, мобілізовані, контрактники та офіцери в трьох їдальнях харчуються в режимі «шведського столу», обираючи за бажанням з кількох видів перших та других страв, гарнірів та салатів.

У рамках реформи, передусім, був розроблений каталог продуктів, що не залежить від казми-ських норм харчування. У каталозі є два головні показники: вартість за добу і калорійність. Це спеціально розроблена комп'ютерна програма, яка і формує щоденне меню, враховуючи певну кількість калорій, кількість страв (перше, друге, салат, компот) і при цьому має бути замовлення на певну суму на одну людину.

Також, наприкінці січня відбувся перший електронний редукаційний Міністерства оборони України за участю представників ЗМІ через систему електронних державних закупівель ProZorro. Вперше перемогла компанія METRO Cash & Carry Ukraine.

продовольчого забезпечення Адміністрації Держприкордонслужби, в межах Луганської та Донецької областей, організовано отримання від Міністерства оборони України низки польових технічних засобів для приготування їжі. А саме: 344 причіпних та малогабаритних кухонь, 232 причіпних та переносних цистерн для води, 40 польових наливних кип'ятильників та 2365 термосів для транспортування їжі. Крім того, за міжнародними програмами отримано дев'ять пекарських печей, 14 електричних плит, шість морозильних камер та вісім рефрижераторних напівприцепів.

ПІВДЕННА КОРЕЯ

Як і в армії Ізраїлю, командування і рядовий склад харчуються за однаковим меню. Єдиний привілей офіцерів полягає в можливості поїсти без черги.

У раціоні військових армії Південної Кореї обов'язково присутній рис, суп і різні закуски. При цьому меню можуть урізноманітнити рибою або навіть стравами європейської кухні.

Обслуговування відбувається у їдальнях цивільними особами. Солдат або офіцер з підносом проходить повз співробітників їдальні, які відповідають за певні страви: рис, суп тощо. Закуски, зазвичай, військовослужбовці обирають самі.

Нині в зоні проведення антитерористичної операції облаштовано 14 стаціонарних їдальень та 29 польових продовольчих пунктів.

Як вже зазначалося, триразове харчування особового складу здійснюється згідно з нормами, визначеними постановою КМУ від 29 березня 2002 року № 426. Цей документ встановлює перелік з кількох десятків продуктів, які щодня за будь-яких умов отримують військові. Хліб, булочка, м'ясо, риба, крупи, макаронні вироби, яйце – два на тиждень, овочі, чай, сухофрукти або плодово-ягідні соки. Найчастіше використовується норма № 1 (загальновійськова). Методологічним основам раціонального харчування військовослужбовців приділено багато уваги у наукових працях, де підтверджується недосконалість цієї норми. Аналіз мікронутрієнтного складу добового раціону показав недостатню кількість вітамінів А та Д (10-15% від добової потреби), що призводить до погіршення зору, вразливості дихальних шляхів, поганої засвоюваності кальцію, яким організм солдата забезпечений лише на 65%. З приводу цього, необхідно кваліфіковано розробляти розкладку продуктів, враховуючи існуючі заміни відповідно до фізіологічних потреб бійців.

Тож, з метою раціонального харчування військовослужбовців у 2015 році

ФРАНЦІЯ

Військовослужбовців армії Франції можна вважати гурманами, адже меню, пропонуване солдатам і офіцерам дуже різноманітне. Варто одразу відзначити, що раціон у рядового і командира відрізняється, але якщо простий солдат перебуває на повному забезпеченні, то командир, зазвичай, платить за свою трапезу невелику суму.

У раціон пересічного солдата входять: закуски – паштет, салат зелений з морквою і вареним буряком, холодна риба під оливковою олією. Друга страва на вибір – яловичина в соусі з квасолею, смажена курка з картоплею, свинина з рисом. Десерт – фрукти або полуничний мус. Природно, що до будь-якої трапези пропонується сир, а також мінеральна або газована вода.

В офіцерського складу меню значно ширше. Саме подібною різноманітністю страв і пояснюється плата. Під час маневрів, бойових дій солдати і офіцери харчуються разом. Їжу повністю оплачує держава.

▶ **ДЛЯ СТРОКОВИКІВ ДПСУ ПІД ЧАС НЕСЕННЯ СЛУЖБИ У СКЛАДІ НІЧНОГО ПРИКОРДОННОГО НАРЯДУ ДО СТАНДАРТНОЇ НОРМИ ДОДАЄТЬСЯ ЩЕ 100 Г ХЛІБА, 30 Г КОВБАСИ НАПІВКОПЧЕНОЇ І КОПЧЕНИХ М'ЯСОПРОДУКТІВ, ЯЙЦЕ, 15 Г МАСЛА, 20 Г ЦУКРУ, 20 Г ПЕЧИВА, 0,5 Г ЧАЮ.**

▶ **ЛЬОТЧИКАМ ДО СТАНДАРТНОЇ НОРМИ ДОДАЄТЬСЯ: 50 Г М'ЯСА ПТИЦІ, 25 Г КОВБАСИ, СВИЖЕ МОЛОКО – 200 Г, СМЕТАНА, МОЛОКО ЗГУЩЕНЕ, ЩОДНЯ ЯЙЦЯ, ФРУКТОВІ СОКИ АБО ПЛОДОВО-ЯГІДНІ ЕКСТРАКТИ (КИСІЛЬ).**

▶ **МОРЯКАМ ПРИ ВИХОДІ В МОРЕ – КОВБАСА, ЗГУЩЕНЕ МОЛОКО, ФРУКТИ, ПЕЧИВО, КАВА (В СТИКАХ), ШОКОЛАД.**

Постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 252 до основних норм: № 1 – загальновійськової, № 3 – морської, введено видачу особовому складу 50 г сала, 20 г меду або джему, збільшено видачу м'яса на 50 г, сиру твердого сичужного на 5 г, зменшено видачу хліба на 50 г кожного сорту, який на практиці залишався у надлишку. Також для учасників АТО передбачена додаткова добова норма на кожного: 1,5 л бутельованої питної води незалежно від пори року, печива – 50 г, м'яса – 125 г, масла – 20 г, молока незбираного – 100 г, молока згущеного – 20 г, яєць – 3 шт. (на тиждень), цукру – 10 г, чаю – 1 г.

США

В американській армії вся система харчування будується на науці та здоровій їжі. Питанням збалансованості займається Дослідницький центр солдатського забезпечення. За якістю продуктів стежить Об'єднаний кулінарний центр армії США, де і навчають кухарів. Раціон досить розмаїтий. Крім традиційної американської кухні, солдатам і офіцерам пропонують халяльну, кошерну і вегетаріанську їжу.

Військове меню складається з урахуванням географічних та кліматичних особливостей розміщення підрозділів. Всупереч популярному міфу, в армійських їдальнях США роблять ставку на здорове харчування, обмежуючи споживання газованої води, білого хліба і солодощів. У меню завжди вказують кількість калорій кожної страви. Більшість армійських їдалень існують за принципом шведського столу.

– Зараз, на додаток до всього, ми намагаємося розширити норми заміни, що дасть можливість оптимізувати асортимент продуктів харчування для бійців у польових умовах, – говорить старший офіцер відділу продовольчого забезпечення АДПСУ підполковник Віталій Величко.

Важлива робота із запровадження нової системи продовольчого забезпечення проводиться з минулого року у Міністерстві оборони. Автори проекту «Волонтерський десант» разом з управлінням тилового забезпечення Збройних Сил України розпочали експеримент з організації харчування за стандартами,

наближеними до армій провідних країн світу. У найближчому майбутньому вони планують перейти від продовольчих норм до замовлення продуктів за каталогом, що використовують у забезпеченні українських миротворчих контингентів у Ліберії, Конго та Косово.

Після опрацювання пілотного проекту планується ухвалення відповідних рішень щодо організації нової системи харчування в масштабі всіх Збройних сил. А вже ближче до січня 2016 року в рамках експерименту в Міністерстві оборони почнуть годувати за новими стандартами не лише у пункті постійної дислокації, але й на полігонах та в зоні проведення АТО.

Безумовно, це веде до позитивних змін, проте задумка не з дешевих. За словами начальника відділу продовольчого забезпечення ДПСУ підполковника Олександра Захаренка, подібний експеримент не зовсім підходить через специфіку виконання завдань прикордонної служби. Цю ідею, за умови успішного завершення апробації та створення відповідної нормативно-правової бази, можна адаптувати лише для навчальних закладів, таких як Національна академія ДПСУ, Навчальний центр ДПСУ та Кінологічний навчальний центр. **к**

Підготувала НАТАЛІЯ УСТЬЯНЦЕВА

P.S.

Сьогодення нашої країни потребує особливої уваги до військовослужбовців. З огляду на це, актуальним є питання забезпечення української армії повноцінним та раціональним харчуванням. Зрозуміло, що для впровадження натівських стандартів нам знадобиться не один рік. За досвідом сусідніх країн, які нещодавно приєдналися до Альянсу (наприклад, Польщі), ця робота тривала майже сім років. У нашому ж випадку залишається сподіватися, що нинішні зміни мінімізують погіршення стану здоров'я наших бійців, збільшать рівень їхньої боєздатності та підвищать стійкість в екстремальних умовах несення служби.

3D-ІЖА

Забезпечення бійців продовольством у зонах конфлікту за допомогою технологій тривимірного друку – недалеко майбутнє для американської армії.

Управління бойового продовольчого забезпечення міністерства оборони США планує використовувати 3D-друк разом з технологією ультразвукової агломерації для виробництва складних і компактних мульти-матеріальних продуктів у вигляді закусок. Інгредієнти можна буде упакувати в картриджі, з яких вони будуть по черзі наноситися на тарілку залежно від потрібної страви.

Потенціалом технології 3D-друку для військових є приготування піци і випічки для створення повного раціону харчування солдатів. Очікується, що в програмному забезпеченні армійського харчового принтера буде закладено певне меню, згідно з яким він буде крок за кроком друкувати продукти і страви.

Як пише «The Times», 3D-їжа буде не тільки смачною, а й корисною. Поживні речовини, з яких будуть виготовлятися спеціальні заправки для друку, міститимуть необхідний набір вітамінів, білків, жирів, вуглеводів, антиоксидантів, солей, мінералів тощо.

Вирішальне значення матиме легкість принтерів у транспортуванні. Подібне обладнання, доставлене в зону бойових дій або розташування армійських частин, разом вирішить економічне питання поставки продовольства.

КОРДОН

Фото Валерія ОЛІЙНИКА

Вас захоплює військова техніка, ви не байдужі до поєднання броні і високих технологій, вірите у неминучу перемогу України в боротьбі за свою незалежність? Тоді вам до нас. Сьогодні ми пропонуємо вам увазі те, чого досі не було в українських військових, що вселяє надію на максимальне збереження життя персоналу і навіть дає привід для гордості – повноцінний MRAP (англ. Mine Resistant Ambush Protected) – автомобіль із захистом від мін та засідок. Більше того, він наш, протестований ходовими та вибухотехнічними випробуваннями і вже допомагає бійцям у зоні проведення антитерористичної операції. Знайомтесь – багатофункціональний тактичний автомобіль Козак-II.

////// ЕРА «МРАП» ////

НЕЗПАМНИЙ-II

Запитаєте, чому тільки зараз, і де подівся Козак-I. Пояснення просте – перший Козак – експериментальний зразок, так званий прототип, другий – представлений теж не сьогодні, однак публікувати листок тактико-технічних характеристик не було ніякого сенсу, з ним ви можете ознайомитися на сайті виробника, а от спробувати автомобіль на ходу, виявити недоліки, ба навіть більше – пристрілятися по ньому зі стрілецької зброї, пересвідчитися у дієвості протимінного захисту, принаймні на піддослідних манекенах, погодьтеся – значно цікавіше. Однак про все по порядку.

Участь Збройних Сил України у миротворчих операціях і водночас повільне розвалення, розграбування війська всередині країни спричинилися до неготовності відповісти на агресію з боку сусідньої держави. Тож сьогодні необхідність переорієнтуватися на завдання надійної територіальної оборони, відновлення чи навіть, краще сказати, створення з нуля відповідної матеріально-технічної бази вийшла на перший план.

Що саме потрібно нашому війську, і прикордонникам зокрема, показує безпосередньо практика війни. Один з необхідних зразків військової техніки – автомобіль, який міг би захистити персонал від підриву на мінах. Такі автомобілі є, і світовий досвід їхнього використання – більш, ніж позитивний. Проте одразу закупити необхідну кількість «Мрапів» ми не можемо, тож у наших виробників з'явилась чудова нагода попрацювати над своїм зразком броньованого тактичного автомобіля.

Безумовно, перш ніж робити щось своє, слід детально вивчити історію виробництва. Широке використання мін проти броньованих машин почалося ще під час Другої світової війни. Тоді мінні поля, здебільшого, доводилось оминати, або ж розмінювати їх мінними тралами, протимінними катками та плугами або іншими пристроями.

Упродовж періоду Холодної війни загроза мін стояла на задньому плані. І лише асиметричні конфлікти 60-х та 70-х років поклали початок роботам над машинами, які могли протистояти мінам, адже на той момент міни стали основною зброєю терористів та повстанців.

Війна в Афганістані завдала радянським військам важких втрат значною мірою через міни, але у якості протидії військовій обмежились встановленням додаткової броні. Схожою була ситуація й у війні США у В'єтнамі, коли американські військові встановлювали додаткові сталеві пластини під алюмінієве дно своїх БТР М113 та легких танків М551.

ПЕРШІ ПАСТІУКИ

Цілеспрямовані розробки броньованих автомобілів, спеціально захищених від підриву на мінах, розпочалися під час війни в південній Родезії (нині Зімбабве) в 1972–1980 роках. На початку війни збройні сили Родезії використовували неброньовані Land Rover, які під дією протитанкових мін розлітались на тріски, а на кожен підрив втрати становили одного загиблого та двох поранених. З поширенням війни на територію Південної Африки саме в цій країні почались роботи над створенням MRV (англ. mine resistant vehicle). Першою машиною нового класу техніки став Buffel, представлений 1978 року. Він мав характерну для сучасного

MRAP V-подібну нижню частину корпусу. Поява цього різновиду військової техніки дозволила істотно скоротити втрати від підриву на протитанкових мінах до одного загиблого на 21 підрив, що було суттєвим показником для не чисельної армії ПАР. Більше того, у Південній Африці просто не було іншого виходу, аніж продовжувати розвиток «Мрапів». Адже ембарго на постачання озброєнь не дозволяло уряду країни закуповувати БТРи на міжнародному ринку, тож він мав покладатись лише на власні виробничі потужності.

У 1979 році світ побачив броньовик Casspir, який також мав V-подібну нижню частину корпусу і важив аж одинадцять тон. За більш ніж півсотні підривів Casspir на протитанкових мінах не було зафіксовано жодної загибелі членів екіпажу. Машини Casspir можуть протистояти підриву на трьох складених протитанкових мінах ТМ-57 (еквівалент 21 кг тротилу) під колесом, або двох під кор-

пусом (еквівалент 14 кг тротилу). Тираж цього монстра у понад дві тисячі машин розійшовся по всьому світу. Здебільшого його використовують для розмінування.

Ще один яскравий зразок південноафриканської протимінної інженерії – БТР Мамба, прийнятий 1995 року на озброєння національних сил оборони. Він «засвітився» і у збройних конфліктах на Балканах. Миротворчі сили ООН виявились невідповідними до мінної небезпеки, тому в 1996 році Британська армія придбала шість БТР Мамба для використання в Боснії.

Наступний етап розвитку захищених від мін автомобілів розпочався у відповідь на поширення нових протитанкових мін з ударним ядром. Зокрема, міна ТМРР-6, розроблена у колишній Югославії під керівництвом шведських спеціалістів з Dynamit Nobel AG, здатна була пробити сталевий лист товщиною 55 мм на відстані до двох метрів, що істотно перевищувало захисні властивості існуючих на той момент броньованих автомобілів та більшості тогочасних танків. Реагуючи на загрозу, південноафриканське підприємство Denel розробило модифікацію БТР Мамба з композитною сталево-керамічною бронєю в нижній частині корпусу. А завод Mechem представив абсолютно новий Cougar, не плутати з нашим Кугуаром від КрАЗ, з покращеним захистом від мін з ударним ядром.

Корпус морської піхоти США придбав у 2004 році партію БТР Cougar для використання в Іраку. За п'ять років експлуатації цих машин морськими піхотинцями не зафіксовано жодної загибелі членів екіпажу.

Не можна залишити поза увагою і БТР Buffalo, який, по суті, є модифікованим Cougar з потужним гідравлічним маніпулятором для розмінування шляхів. До початку 2007-го в експлуатації знаходилось понад 90 цих бронетранспортерів, вони зазнали понад 800 підривів на СВП без жодної смерті екіпажу.

ВИСТОЯТИ НЕ МОЖНА ПЕРЕКИНУТИСЬ

Попри беззаперечні переваги машин класу MRAP та масу позитивних відгуків на їхню адресу з боку військових, які використовували їх в реальних воєнних кампаніях, ці машини мають низку недоліків та залишають конструкторам широке поле діяльності щодо модифікації. Аби захиститись від мін, ти маєш триматися від

них якнайдалі, а у випадку із «Мрапами» – якнайвище. Однак клиновидне днище разом зі збільшеним кліренсом істотно підіймають центр маси машини, а це, як ми знаємо ще зі шкільного курсу фізики, збільшує ризик перекидання.

Найбільшу небезпеку для цих машин становлять дорожні насипи, поруч з якими знаходяться канали або канали. Практика застосування протимінних БТР має непоодинокі задокументовані випадки перекидання броньовиків у воду із загибеллю особового складу. У сільській місцевості Іраку та Афганістану висота машин ставала причиною неодноразового обриву ліній електропередач. І хоча для східних областей України така проблема буде не характерною, водіям цих машин слід контролювати верхню межу. Уважними повинні бути і бійці, які знаходяться за туреллю, зокрема на предмет гілок дерев. Велика вага та розміри машин також можуть обмежити їхню мобільність при перетині річок через малі мости, а ще світова практика використання вказує на проблеми з транспортуванням. Так, свого часу США доводилось винаймати декілька літаків Ан-124 «Руслан», аби доставити свої «Мрапи» у зону проведення операції. На щастя, наші протимінні транспортери можуть доїхати до лінії розмежування своїм ходом.

СВОЄ – УКРАЇНСЬКЕ

Ми розглянули найважливішу інформацію про світові зразки протимінних бронетранспортерів, тож саме час перейти до нашого сьогоденного об'єкта уваги – БТА Козак-II.

Треба віддати належне представникам науково-виробничого підприємства «Практика», з початком конфлікту на Донбасі вони не втрачали жодної хвилини і одразу ж вдалися до пошуків можливостей створити те, що захистить наших військовослужбовців на лінії зіткнення. Так з-під пера конструкторів вийшов Козак-I та декілька вантажівок і позашляховиків, замовлених спеціально для силових структур України. Це, фактично, був шлях спроб та помилок.

Зрештою, було знайдено оптимальну конфігурацію, яка й була втілена у моделі Козак-II. Що собою являє цей автомобіль щодо тактико-технічних характеристик, ми вже знаємо. За основу взято шасі та двигун IVECO. Саме цим агрегатом випала нелегка доля нести 15 тонн повної ваги. Довжина, ширина та висота машини налічують 6600 (7050), 2500 та 2650 мм відповідно. Колісна база, залежно від версії виконання автомобіля може становити 3240 або 3690 мм. Серце броньовика – 5,9-літровий турбодизель з потужністю 279 кінських сил і цілою горою крутного моменту – 950 нм, який досягається вже на 2100 об/хв. Переварюють цю силу 6-ступенева механічна коробка передач і двоступенева роздатка.

КАПСУЛУ ЕКІПАЖУ БРОНЕАВТОМОБІЛЯ ОБСТРІЛЮВАЛИ КУЛЯМИ 5,45 З АВТОМАТА АК-74 ТА КУЛЯМИ 7,62 ЗІ СНАЙПЕРСЬКОЇ ГВИНТІВКИ СВД І КУЛЕМЕТА ПКМ. ПРОБИТИ БРОНЮ ТА КУПЕСТІЙКЕ СКЛО НЕ ВДАЛОСЯ. ВТОРИННИХ УПАМКІВ З ТИЛЬНОЇ СТОРОНИ, ЯКІ МОГЛИ Б СПРИЧИНИТИ УРАЖЕННЯ ЕКІПАЖУ, В ХОДІ ВИПРОБУВАНЬ НЕ ВІЯВЛЕНО.

Далі розглянемо корпус бронемобіля. Він монолітний без жорсткого зв'язку з іншими модулями, виготовлений з високолегованої балістичної бронесталі. Всі елементи корпусу оцинковані, а з середини його посилює трубний опорний каркас для захисту на випадок перекидання. Родзинкою є використаний при розробці принцип «рознесеної броні». Залежно від поставлених перед автомобілем завдань є можливість змінювати рівень його захисту від ПЗСА-4 до ПЗСА-6, а за умови використання композитних бронеелементів з керамікою – до STANAG level III.

Багаторічний досвід виробника у бронюванні інкасаторських автомобілів та елітних позашляховиків відображено в особливому ставленні до скління машини. Наші конструктори залучили всі доступні нині технології, аби кінцевий користувач не мав жодних характерних для цього елемента проблем. Кулестійкі багатощарові стекла зі спеціального скла зі з'єднувальною PVB-плівкою мають протиуламковий полікарбонатний шар. Фіксуєча рамка з бронесталі передбачає можливість швидкого демонтажу та заміни, але, разом з тим, периметр рамки забезпечує герметичність. Система підігріву запобігає обмерзанню та запотіванню скління. У бронескло задніх дверей вмонтовані бійниці.

Та що ми все про «красу», адже «Козак-II» претендує на звання повноцінного MRAP. Чекайте-чекайте, все є – протимінні сидіння екіпажу розташовуються вздовж центральної осі відсіку і кріпляться до даху, що мінімізує передачу енергії вибуху. Більше того – кронштейни їхнього кріплення мають енергопоглинаючу конструкцію. Щоб все це добро утримувало бійця у бронезилеті і при гальмуваннях та розгонах він не літав по салону вперед-назад, крісла мають по шість дуг бічної підтримки та схожі на гоночні п'ятиточкові ремені безпеки. Звичайно, це не ковші від RECARO, але й Козак-II – не спорт-купе, а загалом антропометрична форма сидінь працює добре, і якщо водій не м'ятиме вам боки, демонструючи дива динаміки, то на цих сидіннях ви не втомитесь. Почуватися у безпеці вам допоможе і те, що основу сидіння посилюють кевларові мати, вони мають багатощарову структуру, що повторює складну форму поверхонь, і водостійке покриття від намокання. Щодо останнього, брони Боже, виробник жодним чином не налякав на страх бійців в умовах критичних ситуацій, просто, за словами конструкторів, намокання матів погіршує властивості кевлару.

ЗАРАЗ ГОЛОВНИЙ ШЛЯХ БРОНЕМАШИНИ – У НАПРЯМКУ ЛІНІЇ РОЗМЕЖУВАННЯ І ДАПІ – ДО ЛІНІЇ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКОГО КОРДОНУ. ЯК ВОНА ЙОГО ПРОЙДЕ, СКІЛЬКИ ЖИТТІВ ЗБЕРЕЖЕ – ВІЙНА ПОКАЖЕ.

І, звичайно ж, найголовніше – протимінна підлога. До її складу входить V-подібне днище з пластичної сталі, що деформується та поглинає енергію вибуху, підлога з бронесталі, яка утримує уламки від ходової та виконує вторинне поглинання енергії вибуху і, зрештою, фальш-підлога, встановлена на відстані від основної підлоги. Вона компенсує прогинання основної і забезпечує зміну напрямку енергії вибуху.

Та всі наші розповіді були б нічого не варті без реальних випробувань. З цією метою автомобіль вирушив на полігон Нацгвардії неподалік від Києва.

На ходу

Дорогою до полігону можна пройти по так званих дитячих болячках, виявлених під час ходових випробувань у підрозділах Держприкордонслужби. Як і в будь-якій новій розробці, у Козака-II вони були, і після отримання відповідних рекомендацій виробник їх усунув, тож саме час все перевірити. На дверцятах бронемобіля встановили міцніші обмежувачі відкриття й завіси, послалили й болти кріплення дверних замків. Рамки кріплення вікон обтягнули ковтроліном, аби запобігти утворенню конденсату на них. Доопрацювання кондиціонера

Заступник директора Департаменту – начальник управління озброєння та техніки Департаменту ресурсного забезпечення Адміністрації Держприкордонслужби **Сергій БУКОЄМСЬКИЙ**:

У ході випробування дослідних зразків бронемобіля Козак-II експерти прикордонного відомства виявили певні недоліки, а також внесли пропозиції стосовно дообладнання машини переліком опцій вкрай необхідних під час експлуатації подібного роду техніки. Виробник забезпечив усунення всіх вказаних недоліків та доукомплектував бронемобіль всіма необхідними елементами додаткового обладнання, відтак, нова партія автомобілів, яка вже надійшла до підрозділів охорони кордону, що несуть службу на лінії розмежування у зоні проведення АТО повністю готова виконувати завдання за призначенням.

дозволило уникнути потрапляння конденсату в салон. Зовні на авто з'явилися троси, що тягнуться від капоту до даху і призначені для відбиття гілок дерев. Передні колісні арки підняли і розширили тепер у верхній точці ходу підвіски колеса за них не чіпляються. Окрім того, БТА отримав бризковики та додаткове праве панорамне дзеркало заднього огляду.

Під час зупинок на крутих підйомах автомобіль подавав характерні ознаки масляного голодування двигуна, тепер їх немає, все працює як слід. З інших нюансів підкапотного простору слід згадати лише систему охолодження, патрубок, якої мав ризик перетирання шківом насоса кондиціонера. Тепер вони ніяк не заважають один одному, тож тут по чек-листу теж «плюс».

ПРИСКОРЕННЯ І ТИСК

Програму випробувань розробив Центральний науково-дослідний інститут МВС України за п'ятьма методиками. Експерти хотіли визначити пристосованість башти до ведення вогню, оцінити точність стрільби з місця по типових цілях, що з'являються і рухаються вдень і, безумовно, захищеність зразка від ураження екіпажу та внутрішнього обладнання (протикулеву та протимінну стійкість).

Капсулу екіпажу бронемобіля обстрілювали кулями 5,45 з автомата АК-74 та кулями 7,62 зі снайперської гвинтівки СВД і кулемета ПКМ. Пробити броню та кулестійке скло не вдалося. Вторинних уламків з тильної сторони, які могли б спричинити ураження екіпажу, в ході випробувань не виявлено. Це безумовна перевага, хоча чимось неочікуваним її не назвеш.

Далі – цікавіше. Оцінку протимінної стійкості проводили за процедурою, максимально наближеною до стандарту НАТО STANAG 4569 «Методи оцінки рівнів захисту бойових броньованих машин легкої категорії». У пасажирському відсіку посадили манекен зі встановленими у ключових точках (область таза, грудна клітина, голова) датчиками прискорення та тиску. Підірвали двічі: 6 кг тротилового еквіваленту під днищем бронемобіля та стільки ж – під переднім колесом.

Результат бачите самі – Козак-II зберіг загальну цілісність відсіку екіпажу, отримав ремонтпридатні пошкодження в області переднього правого колеса. Інші пошкодження конструкції, отримані внаслідок вибухів, за висновком експертів не є критичними і не впливають на загальну придатність автомобіля виконувати завдання за призначенням. Після проведених вибухів машина завелася, а після заміни колеса самостійно залишила місце випробування.

Ключовий показник цього видовищного заходу – дані, отримані з датчиків, розташованих на манекені – у всіх точках вимірювання одержано показники прискорення та тиску, значно менші за критичні, передбачені системою оцінки, що є свого роду гарантією збереження життя та уникнення серйозних травм членів екіпажу при підриві на міні, а це – найголовніше. Отже конструкцію бронекapsули та протимінних сидінь можна вважати вдалою. Тут, як то кажуть, «лайк» виробникам.

Дорогою додому про цей бронемобіль можна розповісти ще багато цікавого, зокрема, про систему нічного бачення, яка дозволяє їхати у повній темряві без вмикання світла головних фар, про систему gun-flat, що допомагає продовжувати рух на прострелених колесах, про керуваний із салону бойовий модуль, яким можна доукомплектувати броньовик, про широкий вибір конфігурацій корпусу. Однак все це, як на мене, лише приємні бонуси, до яких ми повернемося у наступних розповідях. Зараз головний шлях бронемашини – у напрямку лінії розмежування і далі – до лінії українсько-російського кордону. Як вона його пройде, скільки життів збереже – війна покаже. Результати випробувань – оптимістичні. К

Дмитро СЛИВНИЙ

Жінка у камуфляжі сьогодні вже не викликає здивування. Навпаки все більше дівчат замість підборів обирають берці, а вишукані сукні їм замінює однострій. Через збройний конфлікт на сході України до військкоматів почали звертатися не лише військовозобов'язані чоловіки, але й жінки та дівчата, прагнучи захищати свою батьківщину на рівних з чоловіками. Нині жінки ідуть служити до лав Збройних Сил України, Національної гвардії та добровольчих батальйонів, приходять на контракт до Державної прикордонної служби, вступають у військові виші та з успіхом оволодівають військовими професіями, займають відповідальні посади та отримують високі звання. Часом їм доводиться долати бюрократичні перепони і протистояти суспільним стереотипам. Проте вони на це не особливо зважають і продовжують віддано служити.

Звідки ж виникають ці стереотипи, що досі панують у військових структурах? Передусім вони ґрунтуються на твердженні, що жінки є фізично слабшими і неефективно діють у бойовій ситуації. Психологи стверджують, що чоловіки здатні на потужний ривок, але жінкам натомість властива витривалість і стійкість, як фізична, так і психологічна. Мабуть, саме наполегливість і витримка допомагають «слабкій» статі крізь терни іти до своїх зірок на погонах. Успіх завжди залежить від самої жінки-військовослужбовця, адже оточення фактично не сприймає такий вибір серйозно. Однак у світовій практиці жінки ефективно несуть військову службу, не поступаючись чоловікам, тож цей напрям для них є досить перспективним.

НЕВИДИМІЙ БАТАЛЬЙОН

ФЕМІНІЗАЦІЯ СВІТОВИХ АРМІЙ

Чи не найбільш яскравим прикладом фемінізації війська є армія Ізраїлю, де жінки навіть проходять обов'язкову строкову службу. З часів створення ізраїльської держави, тобто 1948 року, жінки активно залучені до оборонної діяльності. Нині вони становлять 26% офіцерів ізраїльського війська. Армія оборони Ізраїлю ЦАХАЛ на 35% складається з жінок. У 2004 році у ЦАХАЛі був створений батальйон «Каракали» (піщані риси), що на дві третини складається з жінок. Особливістю військовослужбовців цього підрозділу є салатний берет. Каракалі – це назва кішок, що водяться в ізраїльській пустелі, причому зовнішній вигляд самок каракалі не відрізняється від зовнішнього вигляду самців. У цьому полягає головне правило підрозділу – в ньому не бачать різниці між статями, у них однакова зброя, вбрання і бойові завдання.

Фемінізація давно розпочалася у британській армії: у 1653 році там створено перші жіночі військові шпитали, розраховані на 350 поранених. А в 1917-1919 рр. у складі Британських Збройних сил були сформовані Жіночі королівські військово-повітряні сили, Королівський допоміжний корпус ВМС і Жіночий легіон секції автотранспорту чисельністю 100 тисяч осіб. А нещодавно у світових ЗМІ з'явилася новина, що жінкам у Великобританії дозволять воювати на передовій.

У канадському війську жінки отримали можливість служити в 1895 році: їх приймали на військову службу в мирний час не тільки у структури забезпечення, а й у бойові частини. А прийняття Закону про права людини у 1985 році сприяло тому, що жінкам Канади стали доступними 75% військових спеціальностей.

Мілітарний рух жінок був помітний ще на Майдані, де утворювалися так звані жіночі сотні. Згодом одна з них – 39-та Жіноча Сотня Самооборони – започаткувала програму підтримки жінок, які беруть участь в АТО. А вже чимало учасниць протесту пішли захищати Україну на сході разом з добровільними батальйонами. Однак, слід визнати, що у процентному співвідношенні участь жінок мізерна. Протягом 2014-2015 рр. у зоні проведення бойових дій перебувало близько 22 тисяч військовослужбовців Національної гвардії України, з них – 500 жінок (0,023%). Тобто навіть менше одного відсотка, тож не дивно, що про потреби цієї частини військової громади навіть не завжди відомо.

Найбільш технічно розвинена і сильна армія світу – збройні сили США – остаточно відкинула стереотипи щодо жінок, коли міністр оборони Ештон Картер наказав допустити жінок до служби у всіх бойових підрозділах, в тому числі морської піхоти та військ спецпризначення. Нині в армії США служать понад 200 тисяч жінок. Під час військових операцій в Іраку і Афганістані загинули більше 150 дівчат. Ветераном цих воєн є і бригадний генерал Діана Холланд. У січні цього року вона стала першою жінкою, яка очолила військову академію Вест Пойнт.

В арміях НАТО, на які рівняється Україна, цілком довіряють жінкам, тож і українським силовим структурам слід позбуватися стереотипного мислення щодо гендерної рівності. Звичайно, нам далеко до рівня свідомості, скажімо, німецького суспільства, де міністерство оборони з 2013 року вперше очолила жінка – Урсула фон дер Ляйен, але прогрес також існує.

Очевидно, що і війна внесла свої корективи. За даними Міноборони, у Збройних силах України служать більше 14,5 тисяч жінок. Не менше тисячі з них взяли участь у війні на Донбасі.

«НЕВИДИМІЙ БАТАЛЬЙОН»

Привернути увагу громадськості і військових до проблем фемінізації військових структур покликаний нещодавно реалізований волонтерками та дослідницями з гендерних питань соціологічний проект «Невидимий батальйон»: участь жінок у військових діях в АТО». Результати опитування 42 анкетованих жінок-військовослужбовців, які воюють в АТО, засвідчили основні проблеми. Потрапивши в армію, жінки, перш за все, стикаються із тим, що держава не забезпечує їх одягом і взуттям. Інфраструктура Збройних Сил України налаштована на потреби чоловіків і виключає із армії жінок з їхніми специфічними потребами. Майже всі респонденти за-уважили однією з найбільших проблем неможливість приймати рішення в армії. Жінки фактично усунені від прийняття рішень у військових структурах, адже майже не допускаються на керівні посади. Чимало з них не є офіційно оформленими або оформлені не на ті посади, якими насправді займаються. Тобто їх обмежують, пояснюючи, що в штатних роз-

У ПРИКОРДОННОМУ ВІДОМСТВІ ПРОТЯГОМ МИНУЛОГО РОКУ ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ ТА ВІДЗНАКИ ВИЩИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ ВРУЧЕНО 41 ЖІНЦІ ТА 102 – ОТРИМАЛИ ВІДОМЧІ НАГОРОДИ. 251 ЖІНЦІ, ЯКІ ВИКОНУВАЛИ ЗАВДАННЯ В ЗОНІ АТО, НАДАНО СТАТУС УЧАСНИКА БОЙОВИХ ДІЙ.

кладах немає цих посад для жінок. Навіть не обговорюються побутові питання: брак спеціалізованого медичного обслуговування для жінок, незадовільні умови проживання, відсутність відповідних розмірів форми і взуття (жодна з опитаних не була забезпечена формою).

Значною проблемою є величезна диспропорція між чоловіками і жінками в представленості на керівних і командних посадах. Чоловіки ставляться до просування жінок по службі досить іронічно, і дослужитися до високих чинів для жінки досить складно. І між іншим, жінки не гірше за чоловіків виконують свої обов'язки та сприяють зміцненню дисципліни на службі. А такі риси як хоробрість і холоднокровність не мають статі.

Офіційно ж існує перелік посад, на які можуть призначатися жінки, прийняті на військову службу, що також є обмеженням. Переважно, це медичні (фельдшер, медсестра, психолог), гуманітарні (перекладач, картограф, юристконсульт) та технічні спеціальності (інженер стаціонарного вузла зв'язку). Крім того, згідно із законом, жінки не можуть обрати професію, пов'язану з ризиком для життя, наприклад мінера чи сапера. Гендерні стереотипи представляють чоловіків невразливими, а жінок – навпаки, надмірно вразливими. Ситуація, коли турбота й опіка про жінок виражена низкою заборон, виглядає безглуздо і непринятно.

Крім того, дослідження підтвердило: вирушаючи в армію, жінка стикається із сильною демотивацією і деморалізацією. На кожному етапі шляху до служби, з перших розмов вдома, а потім у військоматі, в університеті, у військовій частині їй радять сидіти вдома, глядіти дітей і готувати їжу. Кожним своїм кроком жінка вимушена доводити, що вона може і хоче служити, підтверджувати обґрунтованість свого рішення і право на вибір.

Противники фемінізації армії зазвичай висувають претензії щодо неспроможності жінок до служби, порушення згуртованості та деморалізації загону. Однак соціологічні дослідження неодноразово спростовували ці закиди. З'ясувалося, що жінки страждають від психологічних, фізичних незручностей та напруженого графіку так само, як і чоловіки. Щодо аргументу про деструктивну роль жінок, то вивчення змішаних підрозділів армії США також спростовують цей стереотип. Виявилось, що підрозділи, де разом служать чоловіки і жінки, були більш схильні до емпатії, проявляли цікавість до національних особливостей країн, де проводилася операція, а також віддавали перевагу несилі формам взаємодії з місцевим населенням.

Вочевидь, проблеми протидії фемінізації криються більшою мірою глибоко у чоловічій свідомості, аніж в адміністративних неузгодженнях. А оскільки рішення про прийняття на службу приймають зазвичай чоловіки, то пробитися до лав «обраних» дуже складно.

Попри все фемінізація має і низку позитивних особливостей. Присутність жінки дисциплінує чоловіків. А фраза: «Ти сильний, ти зможеш», почута від жінки у камуфляжі, навіть надихає більш полохливих бійців. У них одразу спрацьовує інший стереотип: якщо може жінка, то чому не зможу я?». Присутність жінки мобілізує чоловіків, змушує їх бути стриманішими і більш зосередженими. Крім того, саме жінки становлять найменшу частку порушників: вони більш відповідальні, організовані та дисципліновані.

Патріархальний тип суспільства також накладає чіткі обмеження на ролі, які виконують люди у суспільстві: чоловіки обов'язково мають бути патріотичними і мужніми, а жінки – втілювати красу і материнство. Проте сучасна людина має виходити за традиційні рамки, тим більше, коли життя вимагає радикальних змін і від військових структур, і від кожного особисто.

Прихід жінок до збройних сил може мати два сценарії розвитку: чи жінки пристосовуються до вже існуючих там «чоловічих» порядків; чи жінки своєю присутністю змінюють характер армії, роблячи її більш лояльною. Нині ж потреби прекрасної статі не помічають, зокрема, і через те, що жінок у військових структурах дуже мало, вони розчиняються у загальній масі проблем і зовсім не помітні.

Силі структури мають змінюватися, щоб належним чином інтегрувати в себе жінок і надавати їм можливість ефективно проходити службу на рівні з чоловіками.

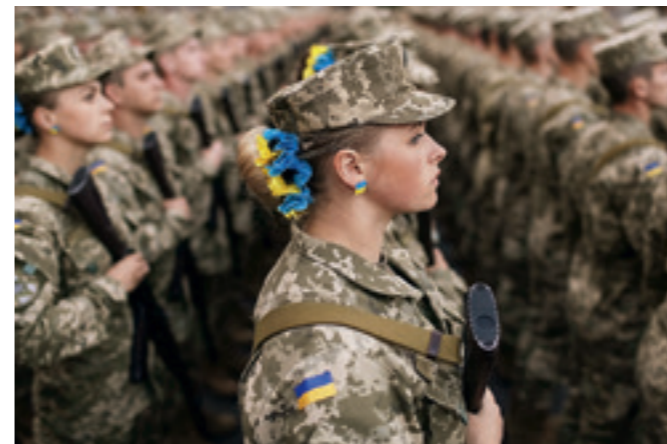
НА ОХОРОНІ КОРДОНУ

У Держприкордонслужбі більш лояльно ставляться до кандидатів на військову службу за контрактом. Нині близько 22% персоналу відомства становлять жінки, частина з яких обіймають відповідальні керівні посади та мають високі досягнення. Тільки протягом минулого року державні нагороди та відзнаки вищих органів влади вручено 41 жінці та 102 – отримали відомчі нагороди. 251 жінці, які виконували завдання в зоні АТО, надано статус учасника бойових дій.

ПРИСУТНІСТЬ ЖІНКИ МОБІЛІЗУЄ ЧОЛОВІКІВ, ЗМУШУЄ ЇХ БУТИ СТРИМАНІШИМИ І БІЛЬШ ЗОСЕРЕДЖЕНИМИ. КРІМ ТОГО, САМЕ ЖІНКИ СТАНОВЛЯТЬ НАЙМЕНШУ ЧАСТКУ ПОРУШНИКІВ: ВОНИ БІЛЬШ ВІДПОВІДАЛЬНІ, ОРГАНІЗОВАНІ ТА ДИСЦИПЛІНОВАНІ.

Стати прикордонниками можуть жінки віком від 18 до 40 років, які не мають військових звань офіцерського складу, з відповідною освітою та спеціальною підготовкою. Жінки беруть участь у комплектуванні посад рядового, сержантського і старшинського складу.

Звичайно, як у всіх силових структурах, щодо вибору напряму роботи є певні обмеження. Серед спеціальностей, на які можуть претендувати майбутні інспектори прикордонної служби: фельдшер, водій, інструктор службового собаки, тракторист, зв'язківець. Однак слід зауважити, що з початком війни на сході країни серед жінок-прикордонників з'явилися не лише інструктори-кінологи, інженери та медики, але й снайпери.

Переваг у прикордонній службі чимало, і слід визнати, що більшість жінок називають причиною свого вибору саме соціальну захищеність. Зокрема, держава гарантує прикордонникам житло, пільги військовослужбовцям та членам їхніх сімей, охорону здоров'я, своєчасне грошове та пенсійне забезпечення.

Одним з найбільших випробувань при прийомі на службу є обов'язкове проходження базової підготовки у навчальних центрах Держприкордонслужби України, що триває протягом шести місяців. Виснажливі тренування, вивчення службових обов'язків і адаптація до військових порядків дозволяють оцінити власні можливості і свідомо підійти до роботи на місці призначення. Жінки-військовослужбовці працюють не лише на офісній роботі, але й у пунктах пропуску, нарівні з чоловіками охороняють українські кордони. Кожна з них пройшла свій шлях до прикордонної служби, яка стала частиною життя, професійного і особистого.

Катерина ГУДЗЬ, старшина, технік груп інформаційних систем відділення зв'язку

Економіст за фахом, Катерина вже десять років на службі у Луганському прикордонному загоні. На пропозицію служити вона погодилася одразу.

– Зелений кашкет завжди було престижно носити. Вирішила, чому б ні, це почесно. А згодом на службі познайомилася з майбутнім чоловіком...

Бути дружиною прикордонника нелегко. А тим більше зараз, коли небезпека зовсім поруч. Коли чоловік Катерини виконує завдання у зоні бойових дій, найчастіше зв'язку немає зовсім. Телефонувати рідко, тож доводиться просто чекати і сподіватися на краще. Як і тоді, переживаючи напад на Луганський загін. Хвилюючись, Катерина згадує той час.

– Ще до бойових дій, перед атакою на загін, ми були у Герасимівці, переховувалися у чужих людей. Вже тоді у нас ставили блокпости, почали відслідковувати дружин військовослужбовців, тому мені довелось з дітьми виїхати зі Станиці Луганської до Герасимівки. Коли почався штурм загону, у чоловіка був саме день народження. Вранці о восьмій мені зателефонував тато і сказав, що чоловіка вже «привітали»: бій тривав з четвертої ранку. Звичайно, ми переживали. Змогли поговорити по телефону лише четвертого червня, чоловік подзвонив з Біловодська і сказав, що все з ним в порядку. Як і коли вони виходили, я не знала. А коли вже загін базувався у Біловодську, забрав нас із дітьми туди. І хоча він був постійно на службі, ми жили поряд. Були такі моменти, що наші приїздили за зброєю на Біловодськ, тоді він міг хоча б на хвилинку забігти побачитися. Я була одна з трьох дітьми, вони, звичайно, весь час запитували, де тато, чому ми залишили домівку. Доводилося пояснювати. Над кордоном часто літали бойові російські вертольоти, було чути вибухи, заспокоювала дітей, що військові нас захищають, що тато боронить наш дім, і все буде добре. Діти спочатку лякалися кожного шереху, лише коли переїхали в Біловодськ, то більш-менш заспокоїлися.

Катерина служить у відділенні зв'язку і вважає, що жінки також можуть знайти своє місце на війні.

– Нехай ми не завжди зі зброєю в руках, але повсякчас виконуємо свою роботу, допомагаємо і підтримуємо чоловіків, які нас захищають. Думаю, в іншій ситуації я зробила б багато, мене стримує лише те, що є діти. Інакше я б уже була в Станиці Луганській, бо у мене там дім, я б хотіла захищати свою родину, свою домівку. Я вважаю, що слід любити батьківщину не менше, ніж родину. Наприклад, у нашій сім'ї діти знають і гімн України, і символи України. Вони люблять свою батьківщину і розуміють, що вороги напали на неї. Якби не вони – ми були б вдома, все було б у нас добре.

Альона ПРИПУТНА, молодший інспектор першої категорії, інструктор-кінолог

Вісімнадцятирічною дівчиною Альона прийшла на службу, одразу після одинадцятого класу. Професія інспектора-кінолога припала їй до душі. Вона впевнено керує авто, прямуючи до пункту пропуску «Танюшівка», дівчина вже три роки за кермом.

– Довелося навчитися, – розповідає юній інспектор з заплетеними косами, що кокетливо виглядають з-під шапки, – бо кожного разу доводиться їхати на службу зі службовим собакою, тож найпростіший спосіб – власним авто добиратися. Коли їду на зміну, то ще кількох колег із собою беру плюс собака.

Альона не випадково прийшла служити: старша сестра і її чоловік – військовослужбовці ДПСУ. Батьки спочатку говорили, що це не дівчака робота, буде важко, адже служба – це цілодобові чергування, буває і без вихідних. Звичайно, вони не дуже були раді вибору доньки, але згодом привичаїлися.

– Я довго думала над цим питанням, мені подобалося як виглядає форма, екіпіровка, – ділиться Альона. – Проїжджаючи через пункти пропуску, бачила, як дівчата у формі, в беретках, такі гарні, працюють на посту.

Дівчина звернулася у Луганський загін, висловивши бажання служити, запропонували їй посаду кінолога. Вона придбала собаку, з ним і поїхала до Львова навчатися.

– На той момент я думала, що професія кінолога – це гратися із собакою (сміється), навчати її командам. Тоді саме не вистачало кінологів, а дівчат у цій спеціальності взагалі мало. Виявилось, що я буду як усі військово-службовці заступати на чергування на добу у пункті пропуску, перевіряти машини, знаходити речі, заборонені для провезення. Спочатку навіть сумнівалася, чи вдасться. Однак згодом я поїхала у Великі Мости, пройшла співбесіду, навчання, складала іспити. Це не так і складно, якщо хочеш працювати. Вчилися ми сім місяців, розповідає інструктор-кінолог. Собака ж навчився за три місяці, він дуже активний, йому подобається, на службу він іде із задоволенням.

Труднощі при прийомі на роботу Альона не помітила, лише дещо складно було з фізичною підготовкою.

– Вимоги однакові з чоловіками, а я не дуже вправно бігаю. Інші нормативи склала, а біг – з другого разу. Зараз ніяких проблем немає, а спочатку було важко, бо це більш чоловіча робота – оглядати транспортні засоби. Потрібно

знати всі їхні конструктивні особливості. Дівчата зазвичай мало на цьому знаються. Важко було навчитися виявляти схованки, тайники в автомобілях. Хлопці можуть відрізнити, якщо був шурупчик відкручений, чи була замінена деталь. З першого погляду дівчині це не розпізнати. Для цього у мене собака. В ньюму я впевнена. Якщо його нічого не зацікавило в авто, то я можу теж бути спокійною. До речі, стороння людина може і не помітити реакції собаки, але кожен кінолог знає свого вихованця і розпізнає його поведінку. Лише інструктор розуміє: пес просто вирішив посидіти відпочити, бо сидіння йому сподобалося, чи його з іншого приводу зацікавив цей об'єкт.

Як розповідає дівчина-інспектор, проблем з фемінізацією у цьому загоні немає.

– Коли я прийшла служити у 2012 році, нас було тільки дві жінки на пункті пропуску, а зараз нас вже семеро. Я давно тут, тому чоловіки мене сприймають як свого напарника. Після усіх випробувань, цілодобових чергувань, роботи у службі реагування, де ми завжди були всі разом і ніяких поблажок не було. Хіба якщо я жінка, то маю сидіти і нічого не робити? Я виконувала свої обов'язки як усі. Звичайно, іноді жаліли. Раніше навіть приділяли знаки уваги, як жінці, а тепер уже такого немає, тим більше тепер я заміжня. Мій чоловік тут служить за контрактом з 2009 року, на перевірці документів.

До певних обмежень у службі дівчина ставиться спокійно і з розумінням.

– На службі макіяж не дуже схвалюється, є відомчі стандарти культури, тобто мій зовнішній вигляд має бути стриманий: не повинно бути розпущеного волосся, вечірнього макіяжу, надто яскравий манікюр неприйнятний.

Альона зізнається, що після початку військових дій по-іншому сприймає службу.

– Було страшно не за себе, а за чоловіка. Саме тоді хлопців почали відправляти ближче до лінії зіткнення на два – три місяці у відрядження до Станиці Луганської або Щастя. І дійсно у 2014 році він поїхав на Станицю Луганську, служив три місяці. Тоді мені було дуже страшно. І за чоловіка, і за інших колег. Особливо, коли перша партія з нашого відділу виїхала у Юганівку у вересні 2014, ми всі за них переживали. Зараз вже постійно їздять по черзі, повертаються живі й здорові. А спочатку я й сама хотіла з ним переведитися, але він мене заспокоїв, пояснив, що всі мають там побувати і своїми очима побачити обстановку. Все одно боялася, навіть коли пару разів на тиждень телефонував, було чутно вибухи, то думалося: краще б не дзвонив, щоб не знати, що там відбувається. Але дуже чекала дзвінків. Я навіть повідомляла, коли я вдома, а коли на службі, щоб він міг додзвонитися. Іноді було прикро, коли приходила з чергування, вмикала телефон і бачила пропущений дзвінок від чоловіка. Розуміла, що це був день, коли мав дзвонити, але на службі мені не можна з телефоном. Доводилося чекати знову.

Альона вважає, що в такий час жінки також мають служити, адже це значна морально-емоційна підтримка.

– Звісно, ми повинні служити, бо хлопцями дуже важко, особливо коли жінок немає поруч. Хоча ми і не їхні дружини, а просто жінки-військовослужбовці, вони все одно відчувають тепле ставлення, нашу турботу про них, про кожного військовослужбовця з нашого відділу. У нас багато колег-прикордонників перевелися з інших областей, залишивши вдома дружин і дітей, вони сумують без них. Тож для них важливо, що у такий складний час ми також служимо і підтримуємо їх, вони мають певний стимул.

Молода прикордонниця має добрі перспективи у службі, а це зізналася, що вона при надії. Та після декретної відпустки сподівається повернутися на службу.

– Якщо у мене буде хлопчик, я б хотіла, щоб він також став прикордонником, це гідна справа. Бути військовослужбовцем почесно. Їх завжди цінували і раніше, а нині тим більше, і в майбутньому це не зміниться.

Олена СИМОНЕНКО, старший сержант, інспектор прикордонної служби другої категорії

– Коли я у 24 роки звернулася до Держприкордонслужби вперше, мені відмовили, сказали, що надто молода. Але я прийшла через рік, потім ще, поки не прийняли. Я завжди мріяла носити військову форму і бути саме прикордонником.

Олена має вищу освіту і почала службу за контрактом 2008 року на ВПС «Краснодон».

– Мені так хотілося стати прикордонником, що я одразу погодилася і їздила на службу без нарікань, хоча це було майже за 250 км від моєї домівки. У 2011 році перевелася на ВПС «Красна Талівка» і нині служу тут. Коли почалась

З ПОЧАТКОМ ВІЙНИ МОЄ СТАВЛЕННЯ ДО СЛУЖБИ ЗМІНИЛОСЯ. Я БІЛЬШЕ ВІДЧУЛА СВОЮ ЛЮБОВ ДО БАТЬКІВЩИНИ. ГРОМАДЯНИН ПОВИНЕН ЗАХИЩАТИ СВОЮ КРАЇНУ, БУТИ ВІРНИМ СВОЇЙ ЗЕМЛІ І БОРОНИТИ ЇЇ.

війна, то жінкам з Красною Талівкою пропонували перевестися у більш безпечне місце, але ми залишилися. Нас тут зараз чотири жінки, ми вирішили служити тут скільки зможемо і написали відповідні рапорти. Мама пишається, що я служу, підтримує, я дуже рада цьому. У нашій родині не було військових. А я така за характером, що хочу бути потрібною комусь, для мене це важливо. Служити слід за покликанням. Пишаюся, що не побігла шукати кращого життя. Не скажу цього високого слова «патріот», але я служу своїй Батьківщині, стою за свою землю, край, де народилася. Ми – громадяни своєї держави, а зараз такий час, коли кожен повинен відчувати свою відповідальність за країну.

Про той день згадувати непросто, багато пережито.

– 25 серпня я, як завжди, прийшла на ВПС «Красна Талівка», наряд заступив на чергування, нічого не передвіщало біди. Близько другої дня надійшов сигнал, що на наряд напала диверсійно-розвідувальна група. Туди одразу виїхала підмога, на чолі однієї з груп був полковник Пікус. Уся техніка, всі військовослужбовці виїхали на допомогу. Після повідомлення, що є двоє 200-х, мені одразу зателефонували з відділу кадрів запитали їхні дані, я також як усі, озброївшись, у бронжилеті, чекала на розпорядження. З передової зателефонував старшина Агєєв і попросив, щоб я знайшла, хто за ними приїде, бо вони лишилися без машин. Я звернулася до майора Коваленка, який був замполітом, чи можна мені поїхати, він дозволив. Я в повній екіпіровці на власному автомобілі поїхала за нашими військовослужбовцями. Як тільки привезла перших на відділ,

зателефонував старший технік відділу старший сержант Офанасенко і теж попросив приїхати по них, бо вони так само лишилися без техніки. Звичайно, я поїхала. Майор Горда був контужений, старшина Агєєв – поранений в ногу. Тієї ж ночі їх направили до шпиталю ДПСУ.

Слова повертають болісні спогади, голос Олени тремтить, але вона стримує сльози і продовжує.

– Потім прибула підмога на БТРі, забрали загиблих і привезли на відділ. Коли приїхала на відділ і побачила загиблих, у мене був шок, бо зранку я бачила їх живими, усміхненими... Звісно потім опановуєш себе, адже це життя.

За цей вчинок Олена Симоненко була нагороджена медаллю «За військову службу Україні». Помітно, що ця жінка з сяючими очима і надзвичайно широко посмішкою не вважає свої дії чимось героїчним.

– Саме перед 8 березня у Києві я отримала неочікувану нагороду. Була приємно здивована. Звичайно, на той момент я думала не про відзнаку, а про тих людей, які потребують допомоги. Я добре знала місцевість, мала авто, тому вони мені зателефонували – я сіла і поїхала, більше ні про що не думала. Після того бою туди ніхто не їздить...

Війна змінює сприйняття світу і самих людей, спонукає їх виявляти свої кращі риси і потенціал.

– Коли я прийшла до Держприкордонслужби, мені навіть не спадало на думку, що доведеться взяти автомат у руки і застосувати його, що виникне безпосередня загроза. Для мене прикордонна служба була – це пропуск людей, охорона кордону від контрабанди, але не смерть колег. З початком війни моє ставлення до служби змінилося. Я більше відчула свою любов до Батьківщини. Громадянин повинен захищати свою країну, бути вірним своїй землі і боронити її.

Того серпневого дня, коли я виїздила за своїми, моя дитина і моя мама сиділи на лавці і проводжали мене. І тоді я відчувала, що, у першу чергу, захищаю їх. Невідомо, що могло б бути, якби стався цей прорив, що було б зі мною, з ними. Зараз я живу в Станиці Луганській і тоді, коли бомбили нас, ми теж були там. І моя дитина зі мною сиділа в підвалі: вона не забула цього, і я ніколи не забуду!

З ЧАСІВ ЖАННИ Д'АРК ЖІНКИ УСПІШНО ОПАНОВУЮТЬ ВІЙСЬКОВУ СПРАВУ. ЗДІБНОСТІ ДО ПЕВНОЇ ПРОФЕСІЇ – РІЧ СУТО ІНДИВІДУАЛЬНА, І НЕ ЛИШЕ ЩОДО СЛУЖБИ У ВІЙСЬКУ. ВАЖЛИВИЙ ВНУТРІШНІЙ СТРИЖЕНЬ, СИЛА ДУХУ, ЩО ПІДНИМАЄ ОСОБИСТІСТЬ ДО РІВНЯ ВОІНА. СКЛАСТИ ФІЗИЧНІ НОРМАТИВИ І РОЗІБРАТИ АВТОМАТ – ЛИШЕ ЧАСТИНА СПРАВИ. БУТИ ВІЙСЬКОВОЮ ЛЮДИНОЮ У ДУШІ – БІЛЬШ СУТТЄВО. ТОЖ ЯКЩО ЦЕЙ ПОКЛИК СЛУЖИТИ – СВІДОМИЙ І ЙДЕ ВІД СЕРЦЯ, ТО ЖОДНІ СТЕРЕОТИПИ НЕ ЗУПИНЯТЬ ЖІНКУ, ЯКА ЙДЕ ДО СВОЄЇ МЕТИ. К

Підготувала Лариса СОБА

КАПІТАН «ВУСАТИЙ»

Солдатами не народжуються. Приходить війна – і ті, хто ще вчора були звичайними громадянами, робили кар'єру, будували дім, виховували дітей, – беруть до рук зброю і стають до оборони. У кожного своя мотивація і своє розуміння обов'язку. «Я захищаю наших дітей і їхнє майбутнє» – говорять військові старшого покоління. Це усвідомлення, що зміни в країні – процес довготривалий. Тож усі зусилля і жертви, направлені на те, щоб молодь була щасливіша, жила в успішній державі. Зрілі чоловіки, які бачили життя, вважають своїм обов'язком стояти пліч-о-пліч з молодими хлопцями у цій війні, аби в разі потреби стати їхньою опорою. Адже ці молоді і гарячі патріоти – майбутнє нації, а можливо – її єдина надія.

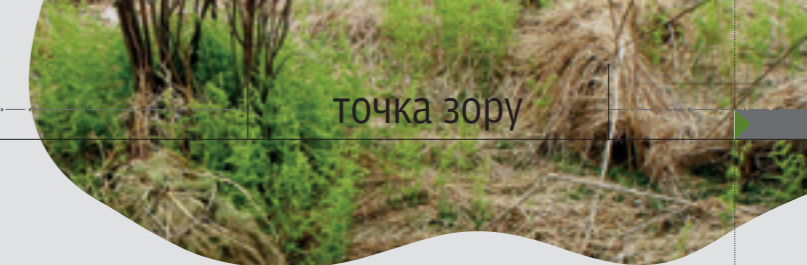
Мій співрозмовник Олександр – представник старшого покоління. Він має сина, який нещодавно закінчив інститут. Спостерігаючи, як на війну мобілізують таких самих хлопців як і його син, він повернувся на службу – щоб бути поруч. Аби власним військовим досвідом і батьківським словом підтримати молодь, яка захищає країну. З Олександром ми познайомилися у Кінологічному навчальному центрі Державної прикордонної служби України.

З початком війни тут сформовано Окрему комендатуру швидкого реагування. Капітан з позивним «Вусатий» – начальник відділення на прикордонній заставі. Про себе він розповідає дещо ніяковіючи, мовляв, «я звичайний, служу як усі». Олександр родом з Кривого Рогу, вчився, працював і служив на Львівщині. Коли навчався у «Львівській політехніці», то тут і одружився. Вісім років служив прикордонни-

ком. Під час скорочення у ДПСУ звільнився. Вже два роки поспіль він знову у прикордонних лавах – служив у зоні антитерористичної операції на сході країни, нині ж – навчає поповнення.

ДОБРОВОЛЬНО МОБІЛІЗОВАНИЙ

Минулого року як тільки почалося збройне протистояння, я звернувся до військкомату у Львові. Не хотіли спочатку призивати, казали: старий, непотрібний. А в серпні воєнком подзвонив: приїдь візьми повістку – я її поїхав. Призвали мене у Львівський прикордонний загін. Два місяці проходили підготовку. Згодом попросив про переведення до Черкас, бо там саме формували мобільну снайперську заставу. На строковій я був снайпером. Тож мене перевели начальником мобільної снайперської застави. Формування почалося першого жовтня, а закінчилося у листопаді. І вирушили ми на Луганщину: Красна Талівка, Мілове, Біловодськ, Комишне. Наш підрозділ розмістився поруч Станиці Луганської, це самий куточок на кордоні з Росією, де починається так звана «ДНР». Там зустрівся з нашим комендантом, полковником Сергієм Дупляком. Я знав його і раніше, по службі у Львові. Саме він пізніше і запропонував мені перейти до Великих Мостів. Тепер тут служу.

НА ЗАПИТАННЯ. ЧИ ВАЖКО БУВАЛО, ДИВУЄТЬСЯ...

Чому важко? Мені вже майже п'ятдесят років, а дітям як? Я тому і пішов служити, щоб їм допомагати. Молодь іноді треба стримувати, іноді навпаки підштовхувати. Від ситуації залежить. А в мене все ж таки досвід служби є, тож можу і підказати щось, і підтримати.

«Я МЗДУ НЕ БЕРУ – МНЕ ЗА ДЕРЖАВУ ОБИДНО!»

За період чергування на нашій ділянці майже 300 фур затримали. Проте від служби солдатам навіть подяки не оголосили, хоча вони найбільше заслуговують на заохочення. Після обіду виїжджали – перед обідом приїжджали, чотири години поспали – знову на чергування, і так майже два місяці. Головне, поки мій екіпаж виконував завдання у прикордонному наряді РПГ /розвідувально-пошукова група/, ніхто нічого не міг провезти. Не таємниця, що навіть пропонують хабарі, аби провезти різну провзію: м'ясо, рибу, молочну продукцію. Місцеві казали, що у Донецьку ціна на м'ясо була понад 300 грн. От вони везуть 22 тонни м'яса, якщо помножити на 300 гривень, можна уявити, які у них заробітки. Кому війна – кому мати рідна! Багатьом війна вигідна, з усіх регіонів їдуть машини. Тож прикордонникам довелося відчувати не стільки війни з сепаратистами, скільки – з вітчизняними «комерсантами». Я натомість на блокпостах не стояв, а ніс службу у прикордонному наряді, зокрема у складі розвідувально-пошукової групи.

МЕЛАНХОЛІКИ...

Як можу – навчаю, усьому, що сам знаю. Свого часу я здобув певні вміння на снайперській заставі. Які навички можна передати снайперу? Снайпер – це містер-спокій, одному дано, другому не дано. Це людина, якої ніби й немає, – спокійна, врівноважена, уважна. І головне – не боїться. На війні складно зберігати спокій, а треба. Снайперів у полон не беруть. Це специфічний тип людини. От є сангвініки, є холерики, а снайпери – це меланхоліки. Їх нічого не має турбувати, крім своєї справи.

«КІКІМОРА»

Це вбрання дуже важливе. Такими костюмами нас волонтери забезпечують. Я дуже вдячний за ці маскхалати пані Людмилі із Сихів-

ської церкви. Крім того, через іншого волонтера Олега Корецького дружина дістала для мене бронешилет і каску. Свого часу він підтримував усі мої застави: і снайперську, і зенітну... Зараз теж допомагає. При нагоді хочу подякувати волонтерам, які активно співпрацюють з нами і забезпечують необхідним: це Андрій Селюк, Іван Радковець, а також учасники громадської ініціативи «Львівський лицар».

ГОЛОВНЕ – НАДІЙНИЙ ТИЛ

На щастя, маю добру родину. Рідні мене всіляко підтримують. Сину вже 25 років, вчився, тепер працює. Звичайно, дружині я спочатку не зізнавався, що служив у зоні АТО. Казав, що за поповненням поїхав у Черкаси, ми там готувалися протягом двох місяців. А для чого було заздалегідь лякати, щоб хвилювалася? І мама не знала, що я на сході був, лише, що мобілізований. Я їй байки розказував, що на західному кордоні знімаємо систему і передаємо на схід. Їй вже 77, тож треба поберігти здоров'я.

ЯКОЮ БУДЕ ПЕРЕМОГА?

Коли кордон буде наш, тоді це буде справжня перемога. На кордоні станемо – тільки тоді заспокоїмося. Однак складається таке враження, що це не скоро станеться. Мало кому це вигідно, для багатьох ця війна – великий зиск.

Прикро і болісно, що поки одні ціною життя і здоров'я боронять свою землю, інші – нахабно користуються моментом, аби нажитися на ситуації. Однак за все приходить розплата. І прийде час, коли кожен отримає те, на що заслужив.

Чесні воїни, сивочолі вояки і завзята молодь, батьки і діти, які разом боронять країну – матимуть шану від прийдешніх поколінь. Війна закінчиться, і ті, кому нині п'ять чи п'ятнадцять років, будуть з гордістю говорити, що їхній дід чи батько віддано захищав кордони України. **К**

Леся МЕДВЕДЕНКО

”

От є сангвініки, є холерики, а снайпери – це меланхоліки. Їх нічого не має турбувати, крім своєї справи.

НА СЬОМОМУ НЕБІ

КОЛИ З МАШИНИ ВИТЯГАЛИ ПОРАНЕНОГО ВОЛОДЮ, ВІН БУВ У СВІДОМОСТІ. ПОШЕПКИ ВИМОВЛЯВ ІМЕНА ДРУЖИНИ ТА ДОНЬКИ. А КОЛИ ЙОГО ЗАНЕСЛИ В ПРИЙМАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ ЛІКАРНІ, ВІН БЛАГАВ МЕДИКІВ, ПОВТОРЮЮЧИ: «НЕ ТРЕБА, НЕ ТРЕБА З МЕНЕ ЗНІМАТИ...». ВІН ГОВОРІВ ПРО МАЛЕНЬКИЙ, АЛЕ ЗРИМИЙ СИМВОЛ ЗВ'ЯЗКУ З НАЙЦІННІШИМ, ЩО БУЛО У НЬОГО, – ЗІ СВОЄЮ РОДИНОЮ, – ХРЕСТИК, ЯКИЙ ПОДАРУВАЛА КОХАНА ДРУЖИНА НА ЇХНЕ ВІНЧАННЯ. ЦЕЙ ОБЕРІГ ЗАВЖДИ БУВ З НИМ...

Щасливі та успішні, Володя і Таня Гречані понад усе цінували сімейне щастя, цеглинка до цеглинки будували своє життя, крок за кроком досягали поставлених цілей, складали плани на майбутнє. Разом долали негоди, ділили радощі, плекали донечку. Володя обожнював дітей, натомість і вони, відчуючи це, у будь-якій компанії завжди юрбилися навколо нього. Подружжя сподівалося народити ще хлопчика, або навіть раділи б і двійні, оскільки в роду у Вови таке вже траплялося. Бажаним і довгоочікуваним поповнення у сім'ї було б і для їхньої донечки.

Та у життя родини вихором увірвалася війна. Прапорщик Гречаний двічі повертався із зони бойових дій живим і неушкодженим. Під час третьої поїздки до АТО колона, якою їхали військовослужбовці Навчального центру ДПСУ, потрапила під обстріл із засідки на мосту у Маріуполі. Постріл влучив у кабінку вантажівки зі зброєю та боєприпасами, в якій їхав Володимир. Першими жертвами нападу судилося стати чотирьом його побратимам, які також загинули під час того бою.

ОБІЦЯНОК НЕ ДАВАЛИ, ТА ВСЕ Ж ЧЕКАЛИ...

Подружжя Гречаних – з міста Вознесенська на Миколаївщині. Вони познайомилися в 1995 році, навчаючись у місцевому СПТУ. Володя – на тракториста-машиніста, а Таня – на кухаря. Спочатку юнак та дівчина товаришували – були цікавими співрозмовниками, час від часу зустрічалися в компанії друзів, ходили в кіно, на дискотеки, гуляли містом. Справжнє кохання зринуло згодом. Коли Володя йшов служити строкову, обіцянок чекати одне одного вони не давали, бо, як то кажуть, чоловік крутить, а Бог розкручує. Проте в душі дівчина сподівалася, що врешті-решт вони будуть разом, і чекала свого судженого.

Між тим, на строковій службі в Оршанці Володимир серйозно замислився про кар'єру військового, тож залишився проходити службу за контрактом на посаді водія. Будучи дуже цілеспрямованою людиною, він багато працював над собою, тренувався, загартовувався, бо вирішив у подальшому піти навчатися на курси прапорщиків до Чугуєва. Він прагнув поєднати військовою службою із зацікавленням автомобільною технікою. Тим більше, що в училищі отримав спеціальність тракториста-машиніста, слюсаря-ремонтника, водія. А прищепив йому потяг до

машин батько, водій з 40-річним стажем. Він навчав Володю керувати автівкою, коли тому було шість-сім років. Згодом Володя захопився технікою і завжди допомагав батькові з її ремонтом.

У 1999 році Гречаний отримав таке довгоочікуване звання прапорщика. Приїхавши влітку у відпустку до Вознесенська, знайшов влучний момент, коли батьки були вдома, і при них зробив Тетяні пропозицію стати його дружиною. «Нарешті, скільки можна зволікати, чотири роки зустрічаєтесь!» – втішалися батьки. У вересні молодята побралися, і Володимир Гречаний забрав молоду дружину до Оршанця. Тут він проходив службу старшим інструктором відділення навчальних машин у центрі підготовки молодших спеціалістів.

– На той час, розповідає Тетяна, – Володя навчав строківиків та контрактників водінню. Колеги-інструктори не без доброї заздрості зізнавалися, що переважно люди просилися на стажування саме до мого чоловіка. А все тому, що у нього було багато терпіння, він ніколи не підвищував голосу. Потім він і мене навчив керувати автівкою. Цікаво, що зі мною так само поводився – спокійно розповідав, що потрібно робити, навіть коли авто мене «не слухалося».

ХОБІ – БУТИ РАЗОМ

Подружжя почувалося на сьомому небі від щастя, коли народилася донечка. Таня згадує, як турботливий Володя тричі на день відвідував їх з немовлям у пологовому будинку. Він переймався усіма потребами малечі, дуже няньчився з нею, сам назвав її Анюточкою. Дружина в усьому могла покластися на коханого.

Згодом Таня мала вийти на роботу, доводилося працювати позмінно коли вдень, а коли і цілодобово. Тож подружжя підлаштовувало графіки служби та роботи, аби по черзі бути з малечю. Віддаючи належне службі, у вільний час Володя був повністю поглинутий дитиною, через це Анютка, коли була маленька, говорила: «Я татова доця, а мамина дівчинка».

– Якось Анютка зламала ногу і потрапила до лікарні. Фактично через кожну добу він був з нею. Медики всі дивувалися: «Такого дбайливого татка і чоловіка потрібно ще пошукати!» – розповідає Таня.

Що б на роботі не сталося, Вова – ані пари з вуст, бо найбільша цінність – спокій у родині, який він завжди оберігав. Намагався створити усі умови, аби дружина з дочкою на вихідних мали змогу виспатися, відпочити. Рано-вранці на роботу збирався так тихо, щоб зайвий раз не потривожити своїх дівчат.

Обидва оптимісти, Володя з Танею цілком віддавалися роботі, в усьому шукали позитивні сторони та прагнули розвиватися. Чоловік завжди багато читав, постійно вишукував в Інтернеті якісь новинки щодо авто та зброї. Натомість не роботою єдиною жило подружжя, плакаючи своє кохання та сім'ю. Весь вільний час намагалися присвячувати одне одному, часто ненадовго «утікали» від усіх – просто з донечкою гуляли на природі, в лісі, у відпустку завжди вирушали разом.

Людина веселої вдачі, душа компанії, Володя Гречаний, згуртував друзів, знайомих, численних кумів, з якими весело разом проводили час у вихідні та свята. Часто збиралися в лісі – куштували юшку, шашлик. І Вова був охочий все це приготувати.

– Дуже любив куховарити. Траплялося, коли йшла на зміну, він переконував: «Не переймайся нічим, я все зроблю!». Готував набагато смачніше за мене, хоча я кухар за фахом. До речі, Вовині батьки розповідали, що він змалку приємно дивував їх як кулінар. Вони приходять з роботи – а він щось вже смачненьке начаклував для них та для старшої сестрички, – ділиться Таня Гречана. – До речі, Володя завжди підтримував чудові стосунки з батьками. Він був для них усім. Літні люди завжди так сподівалися на допомогу

...ВОЛОДИМИР ГРЕЧАНИЙ БОРОВСЯ ЗА ЖИТТЯ В МІСЬКІЙ ЛІКАРНІ МАРІУПОЛЯ. ЙОГО СЕРЦЕ ЗАПУСКАЛИ ДВІЧІ. ТА ТЯЖКІ РАНИ НЕ ДАЛИ ЙОМУ ШАНСУ. ВІН ПОМЕР НА ОПЕРАЦІЙНОМУ СТОЛІ.

Нас усіляко підтримує і навчальний центр, де служив чоловік. Не залишають нас на самоті з горем і волонтери – торік влітку Аня за їхньою допомогою їздила до Польщі, а нещодавно – в оздоровчий табір до Львівської області.

Під час нашої розмови з очей цієї милої молоді жінки нестримно котилися сльози. Переживаючи біль втрати, вона старається бути сильною:

– У нас є машина, Володіна улюблена «ластівочка». Довелося сісти за кермо. Було спочатку страшно, а потім вирішила: треба і все. Півроку тому із кумою Лілею Єпіфановою (теж втратила чоловіка під час бою в Маріуполі – прим. авт.) разом отримали водійські посвідчення.

Життя змусило походити і по кабінетах чиновників через перипетії з отриманням житла. Вийшла постанова Яценюка, згідно з якою виявилось, що нам така площа квартири, яку пропонують новобудови, не призначена. Тобто треба доплачувати гроші за «зайві» метри. Чиновники дозволили претендувати на вторинне житло. Тож ми з дочкою і ріелтором сіли в машину, і – вперед по усіх Черкасах шукати квартиру. Сподіваємося найближчим часом отримати ордер. Хоча трохи сумно переїжджати з Оршанця. Бо тут виходиш з під'їзду – всі свої поряд. Анюта вчиться в хоршій місцевій школі, але 9-річці. Незабаром шукатимемо школу в Черкасах, щоб донька отримала повну середню освіту.

Зараз Тетяна Гречана працює діловодом у навчальному центрі підготовки молодших спеціалістів.

– Після смерті чоловіка були плани призиватися на службу, та коли трошки відлягло, вирішила залишитися цивільною. Проте, як не дивно, чотирнадцятирічна Аня у майбутньому хоче поступати до Національної академії ДПСУ, щоб, як тато, стати військовослужбовцем. Та як воно буде, життя покаже. **К**

Записала Тетяна ФІЛІПЕНКО

Найщасливіший та найцікавіший період для родини настав, коли після клопіткої праці, навчання на курсах «Сатурн», у військовій частині з-поміж інших кандидатур вибрали саме Володю Гречаного для довгострокового закордонного відрядження. Разом з дитиною вони вирушили на два роки до Німеччини у Франкфурт-на-Майні. То була зовсім нова атмосфера, яка розширила світогляд, дала змогу відчутти інший, європейський смак життя. Володимир служив там черговим комендантом, Тетяна працювала в консульстві, а донечка подружжя влаштувало в німецький садочок.

– Спочатку, – згадує Тетяна, – це було випробуванням для Анютки, бо до того вона не ходила в садочок, тим більше не розуміла іноземної мови. Багато в чому допоміг їй освоїтися Володя, бо він знав німецьку, вчив у школі, а допомагав йому батько, який теж опанував її свого часу, а потім чоловік підтягнув знання на курсах. Доця прислухалася-запам'ятовувала, із дівчатками порозумілася, в результаті потім вона так добре «шпребала» та ще й мені перекладала.

його сильних чоловічих рук. Тож ми родинно часто проводили відпустку у батьків, допомагали по господарству.

ЖИТТЯ ПІСЛЯ

Помічник начальника відділення забезпечення спеціальними засобами відділу інженерного та технічного забезпечення навчального центру підготовки молодших спеціалістів Державної прикордонної служби України старший прапорщик Володимир Володимирович Гречаний, 23.03.1978 р.н., загинув при виконанні бойового завдання 14.06.2014 р. в районі м. Маріуполь Донецької області.

Указом Президента України № 543/2014 від 20.06.2014 року, за особисту мужність і героїзм, виявлені під час захисту державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі та незламність духу нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

– Поховали у Вознесенську, там всі родичі поряд. За рік лихо війни вдерлося до нашої родини знову – сестра Володі Наталія теж стала вдовою. Після смерті Володі її чоловік Олександр пішов служити добровольцем. Він загинув третього серпня 2015-го, у той самий день, коли вивонився рік від початку його перебування в АТО.

Війна забрала у нас із донькою найдорожче – чоловіка і тата. Спочатку не могли дати собі ради, як жити далі. Допомогли відійти від шоку в найтяжчий для нас час, розділили горе та морально підтримали наші названі батьки. На строковій Вова служив водієм, їздив з колишнім начальником тилу Павлом Гузем. У них склалися дружні відносини. Павло Іванович та його дружина Ніна Володимирівна були на нашому весіллі. Вони стали другими батьками для нас обох. Батьки чоловіка потім теж із ними здружилися. У подружжя є двоє синів, старший – хрестив нашу дочку, а для їхнього молодшого я стала хрещеною мамою. Вони живуть у Черкасах, ми часто телефонуємо одне одному, на вихідних їздимо до них у гості. Добре, що вони – поруч.

**РЕВОЛЮЦІЯ ТА ВІЙНИ –
ЦЕ БЕЗСУМНІВНИЙ ШОК,
ВНАСЛІДОК ЯКОГО
ВІДБУВАЄТЬСЯ МОДИФІКАЦІЯ
ПОВЕДІНКИ УСІЄЇ ПЛАНЕТИ**

КЕРОВАННИЙ ІНШИЙ ФРОНТ ХАОС

**ЗБРОЙНИЙ КОНФЛІКТ
ПОЧИНАЄТЬСЯ НЕ НА
ПОЛІ БОЮ, А У ВІРТУАЛЬНОМУ
ПРОСТОРІ. СПОЧАТКУ В БІЙ
ВСТУПАЮТЬ ВІРТУАЛЬНІ
ГЕРОЇ, ПОТІМ –
ІНФОРМАЦІЙНІ. І ЛИШЕ
ПІСЛЯ ЦЬОГО, ЗА ПОТРЕБИ,
НА АВАНСЦЕНУ ВИХОДЯТЬ
ТРАДИЦІЙНІ ВІЙСЬКА.**

Нині найбільш знакові війни розвиваються поза територією воєнних дій. Вирішальним для протистояння став інформаційно-комунікаційний простір, орієнтований на цивільне населення. Це пов'язано із цілою низкою причин, яких з часом стане ще більше. Сьогодні ж серед них переважають наступні потреби:

- у підтримці в тилу,
- у діалозі з населенням з протилежної сторони,
- підтримки з боку нейтральних країн.

Все це традиційні причини, однак зараз, у зв'язку з підвищенням залежності урядів від

громадської думки, будь-які моделі поведінки влади будуть направлені на пошук схвалення населенням. Причому нове покоління стає надто залежним від щоденного впливу новин. Досліджено, як працює з інформацією перше цифрове покоління американців. Під час опитування 64% молоді заявили, що, перебуваючи в режимі он-лайн, слідкують також і за новинами, назвавши цю функцію п'ятою серед дев'яти запропонованих соціологами.

Ще до початку реальних бойових дій збройний конфлікт починають «відпрацьовувати» у віртуальному просторі. Передусім у бій вступають віртуальні герої, потім – інформаційні. І лише після цього, за потреби, на авансцену виходять традиційні війська.

Художня література яскраво це відображає. І не лише в СРСР, де вона і не могла бути іншою. До речі, Ян Флемінг у своїх книгах про Джеймса Бонда чітко визначав свого супротивника як представника чужого етносу та ворожої поведінки. Будь-яка війна повинна комунікативними засобами перетворити противника на варвара, щоб зняти психологічні заборони на його вбивство у власних солдатів. У масових масштабах це відбулося під час Першої світової війни, після чого стало нормою. Варварам приписується вбивство не солдатів, а дітей, жінок і людей старшого віку. Таким чином, противника позбавляють права на людське ставлення, в нього «можна і потрібно стріляти». Так вбивство перстає бути вбивством, а перетворюється на справедливому помсту. Щоправда, потім може бути встановлено, що жодних жахів не було, але це буде вже після перемоги над ворогом.

Яскравий приклад – потоплення лайнера «Лузітанія» під час Першої світової війни. У викладенні преси тих часів, німці потопили пасажирський лайнер, що стало останньою краплею. Після цього США вступили у війну. Загибель мирних людей – найсильніший аргумент. Після торпедної атаки лайнер затонув протягом 18 хвилин, тобто безпрецедентно швидко. «Титанік», наприклад, тонув понад дві години.

Німці ж пояснили свій вчинок тим, що лайнер перевозив озброєння, але ніхто в це не повірив. Уже в наш час на затопленому лайнері подолали все ж таки знайшли зброю. До речі, доказом цього були два вибухи на кораблі, тому він і затонув значно швидше за «Титанік». Конспірологічна версія вбачає у загибелі «Титаніка» руку єзуїтів. Ніби-то саме вони, а не масони, є справжніми спадкоємцями тамплієрів. У випадку «Титаніка», за цією версією, єзуїти знищили трьох своїх могутніх супротивників, котрі пливли на цьому кораблі. Власне, закидають, що і сам корабель був збудований задля знищення ворогів.

Існують і конспірологічні версії загибелі «Лузітанії». Адміралтейство говорило про дві торпеди, хоча знало, що вона була лише одна. Сьогодні на сайті затонулого корабля є список зброї, що перевозилася (www.lusitania.net). Ліверморська національна лабораторія, якій можна довіряти, провела експерименти, щоб зрозуміти причину другого вибуху. На сайті журналу «National Geographic» можна переглянути фрагменти програми, де були показані ці експерименти. Історик Мартін, який також брав участь у цих дослідженнях, у своїй книзі теж підкреслює, що «Лузітанія» неодноразово використовувалася для транспортування зброї.

Між іншим, німці заздалегідь попереджали про небезпеку цього плавання (відповідна заява німецького посольства датована 22 квітня, а корабель вийшов у море 1 травня). Автор ще однієї книги про загибель «Лузітанії» Ларсен пояснює це нехтування попередженням таким чином: «Вони вважали корабель таким швидким, що випередить будь-який підводний човен. Вони вбачали його таким величезним і добре збудованим, настільки безпечним та чудово спорядженим рятувальними шлюпками, з урахуванням загибелі «Титаніка», що навіть при попаданні у нього торпеди, важко було уявити, що він затоне. Однак, в першу чергу, ніхто не уявляв, що субмарина може полювати на

«Лузітанію». Це здавалося абсолютно абсурдним і аморальним. Тому лише кілька осіб скасували свою подорож». До речі, саме Ларсен, працюючи в архівах Адміралтейства, знайшов версію про дві торпеди.

І це ще не вся конспірологія. У своїй книзі про Кроулі як агента 666 Спенс зауважує, що знайшов в архівах свідчення приналежності Кроулі до британської розвідки. І Кроулі навмисно повідомив німців, що на судно завантажують озброєння, щоб вони підбили корабель, на якому були і американські пасажирки. Це мало підштовхнути США до участі у війні.

Існує ще одна теорія, відповідно до якої, Кроулі, працюючи і на німецьку розвідку, переконав потопити «Лузітанію», щоби показати американцям силу і рішучість Німеччини. Між іншим, помітний навіть його вплив на самого Гітлера через окультні кола.

Ця історія впливу на цілу країну повторилася, коли Великобританії знадобилося втягнути США вже в Другу світову війну. Там також було кілька подібних, абсолютно штучних конструкцій, покликаних розбухати громадську позицію.

У XX столітті це стало загальною моделлю, що через шок веде до зміни поведінки усього населення. Революції та війни – це так само безсумнівний шок, внаслідок якого відбувається модифікація поведінки усієї планети. Клейн пояснила словами Фрідмана необхідність шокової терапії для просування ліберального капіталізму: в іншому випадку маятник соціо-системи обов'язково повернеться у вихідне положення. До речі, це повернення до вихідного радянського стану ми спостерігаємо і на пострадянському просторі, принаймні, у віртуальній площині, тобто соціальний маятник діє.

Фрідман писав: «Лише криза – реальна або сприйнята – призводить до справжніх змін. Коли така криза відбувається, дії залежать від ідей, що поруч». Це з передмови до його книги «Капіталізм і свобода». Однак у самій праці ця фраза продовжується словами: «Це, як я уявляю, наша основна функція: розвивати аль-

тернативи існуючої політики, підтримуючи їх живими і діючими, поки політично неможливе стане політично неминучим».

Клейн побудувала цілу класифікацію шоку. Шок-катаклізм на зразок війн і терористичних атак породжує повну дезорієнтацію населення. Це дозволяє ввести шок наступного рівня – в цьому випадку, шокову терапію. Так було в Чилі сімдесятих, Болівії вісімдесятих, Росії дев'яностих. Третій варіант застосовують, коли люди відмовляються від реформ «вільного ринку». Ці типи шоку, на її думку, підтримують один одного.

Можемо запропонувати наступне пояснення. Шок виступає у такій самій ролі як і керований хаос. Функція такого хаосу цілком зрозуміла: він руйнує існуючі соціальні інститути, що дозволяє створити нові. Це з точки зору структури суспільства. Однак з індивідуальної точки зору, слід визнати, що людина усіма силами намагається вибратися з цього неструктурованого життя, оскільки воно принципово небезпечно для неї.

По суті, йдеться про пошук непрямих переходів до нових станів системи. Лінійні переходи не такі цікаві, як нелінійні – менш передбачувані, але цілком можливі. Для прибічників природних методів, точки відліку з'явилися раніше, наприклад, книга Глейка про хаос.

Цей напрям у гуманітарному сенсі отримав назву керованого хаосу. Система потрапляє в хаос і починає підштовхуватися в потрібному напрямку. Механістичні моделі, що переважали до цього, більше уваги приділяли зовнішнім факторам, ґрунтуючись на стабільності та інерційності системи. Однак система може переходити до нового стану на підставі малої, непомітної явища. Прикладом цього є вбивство ерцгерцога, що призвело до Першої світової війни. До речі, це вбивство було черговим терористичним актом, подібним до 11 вересня, що викликало тектонічні зрушення в багатьох соціосистемах.

МОЖНА ЖИТИ В СВІТІ БЕЗ ВІЙН. ОДНАК БЕЗ МЕДІА-ВІЙН НИНІШНІЙ СВІТ ІСНУВАТИ НЕ МОЖЕ. АГРЕСИВНІ ФУНКЦІЇ ЧАСТО ПОЧИНАЮТЬ РЕАЛІЗУВАТИСЯ СТОСОВНО ІНШИХ ОБ'ЄКТІВ, АБСОЛЮТНО МИРНИХ З ТОЧКИ ЗОРУ ВІЙН ДАЛЕКОГО МИНУЛОГО.

зволяє здійснювати швидке домінування, яке означає рухатися швидше, ніж реагує противник. По суті, це варіант німецького блицкригу, тільки більш сучасний.

Автор цієї концепції Ульман так пояснює її суть: «Ключовою ціллю швидкого домінування є навіязування переважного рівня шоку і страху противнику на моментальній або достатньо тимчасовій основі, щоб паралізувати бажання виступати. У грубих термінах швидке домінування буде охоплювати контроль над середовищем і паралізувати або так переобтяжувати сприйняття і розуміння подій противником, що ворог буде нездатний до опору на тактичному і стратегічному рівнях. Противник стане повністю безсилі і вразливим до наших дій».

На підставі цієї концепції, сформульованої у 1996 році, була спланована війна в Іраку 2003 року. Проте вона ґрунтувалася на історичних аналогіях застосування подібного інструментарію в минулому. Автори намагалися зрозуміти ієрархію різних типів, моделей та прикладів шоку і страху, щоб знайти принципові механізми кожної такої моделі.

Наприклад, шок і страх, які викликали римські легіони, базувався як на тому, що противник сприймав їх як непереможних, так і на тому, що будь-який недружній прояв щодо них буде суворо засуджений. Це рівнозначно дипломатії канонерок XIX століття, коли британський флот обов'язково приходив до місця злочину проти корони і в якості розплати руйнував місцеві села.

Ми бачимо дві мети керованого шоку: паралізувати реальні події і будь-які можливі майбутні дії. Тільки на якомусь наступному етапі в об'єкта впливу виникає можливість власного впливу, але тоді вони зможуть діяти тільки в «окресленому» напрямку.

В інтерв'ю газеті «Guardian» Ульман розкриває її суть не в тотальному бомбардуванні, а в психологічному впливі: «Питання полягає у тому, як вплинути на волю і сприйняття ворога, змусити його поводитися так, як ви

хочете. Відбувається фокусування на тому, що може зруйнувати здатність противника до опору».

Ульман у цьому плані захищає застосування атомних бомб у Хіросімі і Нагасакі, вважаючи, що таким чином кількість можливих жертв війни не збільшилася, а навпаки. Він вважає, що японці перенесли ситуацію, коли від тисячі бомбардувальників гинули сто тисяч японців. Проте не змогли зрозуміти, як один літак і одна бомба призвели до зникнення цілого міста. Вони здалися.

Концепція залякування противника існувала завжди. Однак модель шоку і страху трактується як філософське доповнення до застосування сили. І до 11 вересня Пентагон просто відкидав таку концепцію як незрозумілу. Тоді моделлю впливу було масове застосування сили. Тепер мова йде про вплив на масову свідомість шляхом точкового застосування сили. Власне кажучи, саме таким є спрямування терористичного удару по масовій свідомості.

Шок паралізує свідомість, змушуючи її приймати рішення, абсолютно відмінні від тих, які б були прийняті в нормальному стані. Будь-які революційні зміни мають в своїй основі цей компонент. Причому пострадянський простір пройшов їх сповна. Однак цей історичний досвід ніяк не впливає на прихід будь-якого наступного шоку, оскільки психіка людини на рівні автоматичного реагування не піддається управлінню.

Можна жити в світі без війн. Однак без медіа-війн нинішній світ існувати не може. Агресивні функції часто починають реалізуватися стосовно інших об'єктів, абсолютно мирних, з точки зору війн далекого минулого. Перехід від військових до вчених, які створили знаряддя масового знищення, нині повинні бути новими фахівцями. Конфлікт став професійно привабливим для журналістів, письменників та режисерів, здатних впливати на хід війни. ■

Георгій ПОЧЕПЦОВ

ДЗІДЗЬО:

ЗБУВАЄТЬСЯ ВСЬО, ПРОСТО ТРЕБА ДУЖЕ СИЛЬНО ВІРИТИ В ТО!

Боронити свою Батьківщину – справа нелегка. Часто вкрай необхідно для людей військових отримати мить емоційної розрядки, просто бодай трохи відволіктися від свого армійського буття. У цьому сьогодні часто допомагають небайдужі артисти, які охоче діляться з вдячною військовою аудиторією своєю творчістю та позитивною енергетикою.

Саме таким є колектив під назвою DZIDZIO. Хлопців називають найвеселішим гуртом України і не дарма! Вони збирають стадіони та б'ють рекорди за переглядами на YouTube і телеканалах. Жарти та монологи лідера гурту DZIDZIO вже давно стали крилатими, а драйвові, позитивні пісні та відео мають шанувальників по всьому світу.

У цьому сенсі приємним сюрпризом для багатьох прикордонників став новорічний спецвипуск програми «Західний кордон», відзнятий за участі цього популярного вітчизняного гурту. Як було сказано наприкінці передачі: «Казка той сюжет чи правда, то вже думайте самі, але то, що дружба щира між зірковими героями і «зеленими беретками» зав'язалася надовго, то – факт». Що й спонукало нас до спілкування з лідером колективу ДЗІДЗЬО.

DZIDZIO ВВАЖАЄ:

СТРАХИ: нічого в житті не треба боятися. Йти вперед – то моє кредо... от тільки павуки і щипавки – то страшно!

СИЛА: це воля і розум. Якщо вони присутні в людині – будь-які труднощі й біди можна здолати.

ВІДЧАЙ: такого слова не знаю, того не має бути ніде і ні в кого.

КОХАННЯ: коли не ходиш, але літаєш.

МРІЯ: в мене їх так багато, що всю сторінку спишете.

ЗЛО: війна.

ДОБРО: це наші з вами вчинки. Вони мають бути правильними і по совісті, бо від того залежить, наскільки злим чи світлим є цей світ.

– Яка головна творча ідея гурту DZIDZIO, чого він вчить суспільство?

– Вчить не тримати в собі, виражати свої емоції на люди! Не стидатися! Частіше відкривати квартиру і дихати свіжим повітрям. Ще бути позитивним, щирим, чесним перед самими собою і перед усіма, вірити в себе і в то, що ти робиш.

– Як впливають на Вашу творчість події в Україні?

– Ясно, що впливають! Я – українець, живу в Україні, разом з нею переживаю добрі, погані, сумні і веселі часи. І ті різні часи відображаються в творчості.

– У 2013 році ви виступали у Слов'янську і Донецьку. Для українців з Донбасу пісні та надсянський говір гурту DZIDZIO були досить незвичними. Як тоді сприйняли вас місцеві мешканці?

– Дуже обережно, бо на той час ми ще не були дуже відомі на східній Україні. Але я відчував, що буде любов. Не минуло й року, як ми стали там одним з улюблених гуртів.

– Відомо, що Ви підтримуєте українських бійців на сході. Власне, як піднімаєте бойовий дух і чим допомагаєте військовикам?

– Взагалі, я вважаю, допомагати треба тихо, скромно і не на камеру, а люди вже хай самі розберуться, що і скільки. Чесно? Я ніколи того не записував і не підраховував. Але чомусь, на жаль, в нашій державі треба це робити дуже голосно, щоб всі про це знали. Можливо, щоб подати комусь приклад. Скажу коротко – помагали.

– Торік під час концерту у Детройті разом із залом відзняли маленьке привітальне відео для прикордонників у зону АТО, а також вирішили оригінальним способом привітати українців і «зелених кашкетів», знявши новорічну казку. Коли вперше почали спілкуватися з прикордонниками?

– Дуже давно знайомі. Познайомив нас Кузьма, коли ми разом поїхали з ним до хлопців у Суми, і з того часу почалась наша дружба.

– Ви і в АТО до прикордонників разом з Кузьмою планували їхати?

– Збиралися, вже, як то кажуть, валізи спакували, але, знаєте, є таке прислів'я: «людина мислить, а Бог креслить». За два дні до виїзду в АТО – Кузьми не стало... Ми виконали останню волю, співали його пісень там, на передовій, з хлопцями, але вже без Андрія. Хоча і пацани, і ми так собі кажемо: «Він там був з нами».

– Розкажіть детальніше про зйомки гурту в новорічному спецвипуску «Західний кордон», чия це була ідея, хто розробляв сценарій, чи отримали ви задоволення від спільної роботи з правоохоронцями?

– Це була ідея Оксани Гнатишин, нашої колежанки. Саме вона запропонувала знятися у такій програмі. Сценарій написала також Оксана. А вже решту деталей сюжету – то ми на ходу з прикордонниками придумували. Насміялися (Сміється). Ця історія на YouTube набрала більше мільйона переглядів, тож людям сподобалось. То не вигадана історія – вона про дружбу, а так і є – товаришуємо!

– Можливо, така співпраця надихнула на появу в репертуарі нових музичних композицій про прикордонників?

– До речі! Дійсно! Як до мене прийде така муза, то я одразу напишу і подарую пісню хлопцям на знак поваги до нашої дружби. Думаю, їм буде приємно мати з нами спільну композицію. Я творча людина, і мені то має прийти само. Не пишу пісень на замовлення. Коли вона мені «стрільне» в голову – я обов'язково її напишу.

УКРАЇНСЬКИЙ ГУРТ DZIDZIO БУВ СТВОРЕНИЙ В МІСТІ НОВОЯВОРІВСЬК ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ 2009 РОКУ ЗА ПІДТРИМКИ ЇХНЬОГО ЗЕМЛЯКА – КУЗЬМИ СКРЯБІНА. НА СЬОГОДНІ У СКЛАДІ ГУРТУ ТРОЄ ВЕСЕЛИХ МУЗИКАНТІВ – ДЗІДЗЬО, ЛЕСИК І ЮЛІК, ЯКИХ НАДИХАЄ ЧАРІВНА МУЗА – НАДЯ, ЯКА ЗНИМАЄТЬСЯ У ВСІХ ЇХНІХ КЛІПАХ. ГУРТУ DZIDZIO ВДАЛОСЯ СКОЛИХНУТИ УКРАЇНСЬКИЙ ШОУ-БІЗНЕС СВОЄЮ НІ НА КОГО НЕ СХОЖОЮ ТВОРЧІСТЮ, ОСКІЛЬКИ КОЛЕКТИВ ПРАЦЮЄ В КОМЕДІЙНОМУ ЖАНРІ АНТИГЛАМУРНОЇ ПОП-МУЗИКИ.

– Ви кажете, товаришуєте з прикордонниками давно, мабуть, є й цікаві спільні спогади, можливо, курйози?

– Один з найбільших курйозів стався вже давніше. Ми пообіцяли приїхати на концерт до «зелених беретів» у Суми. Запізнюємося. Добрі люди позичили вертоліт. Ми йдемо на посадку, сіли, виходимо, все ніби добре – і тут нас накриває група швидкого реагування в балаклавах. Я дійсно повірив... А то прикордонники так собі з нас пожартували...

– Чим незабаром плануєте потішити своїх шанувальників?

– У нас зараз багато нових пісень, ідей нових кліпів, DZIDZIOFILMів. На носі новий альбом, нове велике шоу. Хочемо записати колядки у нашому виконанні. Одним словом, будемо працювати і продовжувати розважати нашу публіку своєю творчістю.

– Що б хотіли побажати читачам журналу «Кордон»?

– Збувається всьо, просто треба дуже сильно вірити в то! Люблю, ціную і поважаю. Ви – мої друзі! К

Підготували
Тетяна ФІЛІПЕНКО,
Наталія УСТЬЯНЕЦЕВА

ДЕЯКІ ФАКТИ З ЖИТТЯ ГУРТУ DZIDZIO

- Історія успіху DZIDZIO почалася з жартівливих монологів про свиню Мейсона, які Михайло Хома (Дзідзьо) розміщував на YouTube. Сьогодні офіційний канал групи нараховує більше 100 тисяч підписантів. Свиня Мейсон залишається талісманом групи: п'ятачок – це символ колективу, а власна студія називається Meison Entertainment.
- У 2011 році гурт DZIDZIO знімає кліпи на пісні «Ялта» і «Сама-сама», які набирають рекордну кількість переглядів на власному каналі гурту в YouTube.
- 2012 року DZIDZIO виступили на фестивалі Oktoberfest у Мюнхені, результатом чого стала співпраця з австрійським лейблом Balloon Records щодо створення реміксів на пісню Das ist Gut Fantastisch.
- Згідно з рейтингом журналу Forbes за 2012 рік гурт потрапив в топ-3 українських Інтернет-проривів з кліпом «Наділак».
- 18 травня 2013 року відбувся сольний концерт гурту на стадіоні «Арена Львів», що зібрав більше 25 тисяч глядачів.
- Телевізійний дебют хлопців з DZIDZIO як ведучих шоу «Співай, якщо зможеш» відбувся на «Новому каналі» у сезоні осінь-зима 2013 року.
- У 2014 році відбувся тривалий стадіонний концертний «Тур єднання» гурту DZIDZIO містами України. Завершальним стало велике шоу колективу в концертному залі STEREO Plaza 15 листопада 2014 року в Києві.
- У грудні 2014 – січні 2015 рр. гурт провів низку благодійних концертів у Польщі та США.
- З червня по листопад 2015 року відбувся новий концертний тур DZIDZIO під назвою «Я їду до мами». Виступали у містах України, Канади, США, Польщі, Чехії та Великобританії.
- Гурт DZIDZIO є номінантом Національної музичної премії YUNA 2013 та 2014 років у категорії «Кращий гурт» та переможцями музичної премії M1 Music Awards 2015.
- Згідно з рейтингом зірок журналу Forbes за 2015 рік гурт DZIDZIO став № 10 у загальному списку, № 5 – серед зірок музичного шоу-бізнесу та № 3 за популярністю в Україні.
- У творчому доробку гурту DZIDZIO – 24 пісні, 14 кліпів, 10 короткометражних фільмів, мультфільм «Народження легенди».

КОРДОН

